Ազգ

Azg
armenian daily

22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 (2933)

Կաշառակերության նոր սկանդալ Իսրայելում

Այս էլ 2-րդ անգամ Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը հայտնվում է կաշառակերության մեղադրանքներին դիմադրելու հարկադրանքի տակ, այս անգամ առավել սկանդալային բնույթի: Այժմ նրան մեղադրում են 1994 թ., երբ Շարոնը երկրի արտգործնախարարն էր, հունական Պետրոպուլոս կղզու վրա իր բարեկամ գործարար Դավիդ Ապպելի զինարարական ծրագրի համար միջամտություն կատարելու եւ այդ միջոցով ավելի քան 1 մլն դոլար կաշառք ստանալու մեջ: Այդ գործում, մեղադրողների տվյալներով, նրան մեղսակից է եղել նաեւ Երուսաղեմի նախկին քաղաքապետ Էհուդ Օլմերտը, որը նույնպես մեղադրանքի տակ է: Բացի դրանից, Արիել Շարոնն այժմ մեղադրվում է նախընտրական արշավի համար արտասահմանում գտնվող մի գործարարից անօրինական 1,5 մլն դոլար գումար ստանալու դիմաց գործարքի մեջ մտնելու համար: Այդ գործարքին մաս է կազմել նաեւ, ըստ մեղադրողների, Շարոնի որդին, որն «արանքում» վաստակել է կես միլիոն դոլար միջնորդչեք:

Այժմ խոսքը Իսրայելի գլխավոր դատախազինն է: Գործը վարույթ ընդունելու դեպքում, Իսրայելի օրենքների համաձայն, Արիել Շարոնը պետք է հրաժարական տա զբաղեցրած պաշտոնից:

ԹԱՆԿԱՑՈՒՄ

Ջրի սակագինն այնուամենայնիվ կբարձրանա

Հայտը ներկայացվել է Բնական մենաշնորհների հանձնաժողով

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մեր թերթում բազմիցս արտահայտած մտավախությունները, որ 2004 թ.-ին, այնուամենայնիվ, ջրի սակագինը կթանկանա, իրականություն են դառնում: «**Ազգի**» հարցին, թե Ջրային տնտեսության պետական կոմիտեն հայտ ներկայացրե՞լ է ՀՀ բնական մենաշնորհների հանձնաժողով խմելու ջրի սակագնի բարձրացման համար, կոմիտեի նախագահ Գագիկ Մարտիրոսյանը պատասխանեց, որ նման հայտ համակարգի ծեռնարկությունները ներկայացրել են: Նրանք առաջարկել են 1 խմ ջրի սակագինը տարիլի սկզբից դարձնել 120 դրամ: Դրան զուգահեռ, ինչպես միշտ, կառավարության կողմից փաստորեն ոչինչ չի արվում բնակչության ծախսերը փոխհատուցելու համար: Հերթական անգամ նրա վրա է ընկնելու կենսական նշանակության ծառայության սակագնի բարձրացման ողջ ծանրությունը՝ էլ ավելի խորացնելով մարդկանց սոցիալական աննպաստ կացությունը:

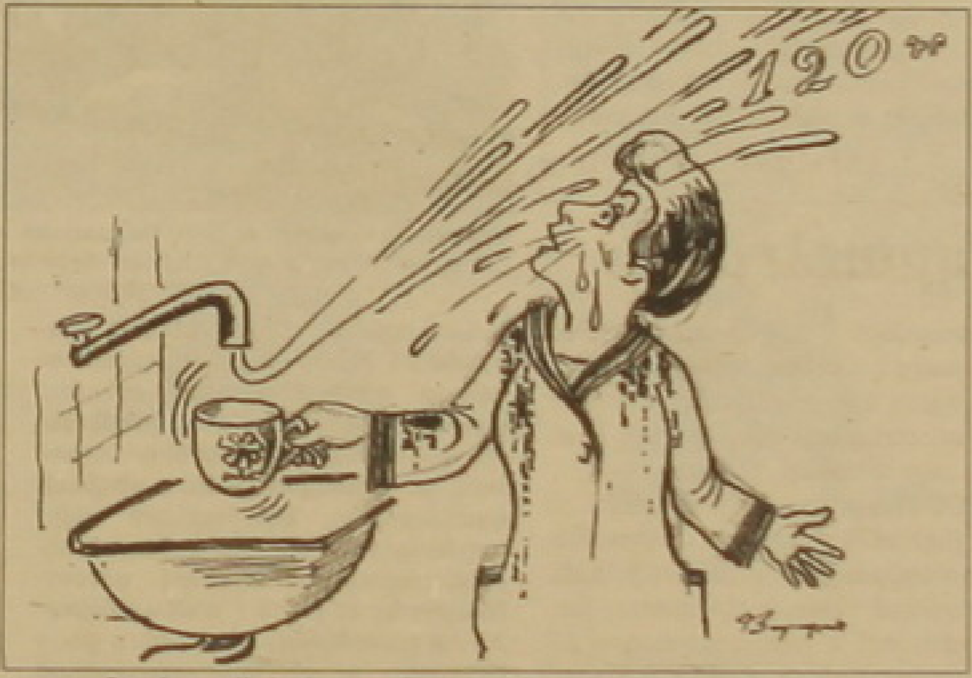

Ներկայիս 56 դրամ սակագինը, ըստ Գագիկ Մարտիրոսյանի, կազմում է ինքնարժեքի մեկ հինգերորդ մասը: Իրականացվող ներդրումային ծրագրերի շնորհիվ սակագինը պետք է կազմի ինքնարժեքի գոնե կեսը:

Տես ♦ էջ 2

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ՎԱՐԴԱՆ ՕՍԿԱՆՅԱՆԸ

«Եթե Ալիեւը կտրուկ փոփոխությունների գնա, ապա բանակցությունների տապալման պատասխանատվությունը ընկնելու է Ադրբեջանի վրա»

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը հունվարի 22-ին մեկնում է Ֆրանսիա, եւ ինչպես ինքն է հայտարարել, քննարկվող հիմնական հարցերից մեկը լինելու է Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումը:

Ֆրանսիա մեկնելուց առաջ Ի. Ալիեւը հայտարարել է, թե վերջին տարիներին միջնորդների գործունեությունն անբավարար է համարում, եւ Մինսկի խմբի համանախագահները պիտի հանդես գան նոր առաջարկներով: Հարցի վերաբերյալ այսօր «Ազատությանը» մեկնաբանություններ է տվել ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

Նրա խոսքերով, Մինսկի խմբի աշխատանքին Ադրբեջանի գնահատականը հիմնականում պայմանավորվում է այն բանով, թե ինչքանով Մինսկի խումբը կարող է նրա ցանկությունները կատարել: Բայց խնդիրն այդպես չի դրվել, եւ դրանով չպիտի գնահատական տալ: «Մինսկի խմբի համանախագահողներն այս օրերին հանդիպել են ԵԱՀԿ նոր նախագահողի հետ, նրան տեղյակ պահել գործընթացի մասին, բայց ես խիստ կասկածում եմ, թե նրանք քննարկել են ինչ-որ նոր առաջարկներ», ասել է ՀՀ արտգործնախարարը:

Ըստ Վ. Օսկանյանի, ներկա դրությամբ նոր առաջարկների վերաբերյալ հայկական կողմը ոչ մի նորություն չունի: «Միայն կարող ենք հույս հայտնել, որ առ այսօր ինչ որ ծեռք է բերվել, մնա ուժի մեջ, եւ դրա վրա մենք շարունակենք կառուցել: Այլապես ափսոս կլինի եւ ժամանակի կորուստ կլինի, եթե հանկարծ պրոցեսը հետ քայլ կատարի եւ ինչ-որ փոքր արդի սկսելու զրոյական կետից», նշել է նախարարը:

Անկախ Ալիեւի այս այցից, Ֆրանսիան, անձնապես նախագահ Շիրակը միշտ էլ կարեւոր դեր են խաղացել հատկապես փարիզյան պրոցեսում եւ դրան հաջորդող Քի Վեսթում: Այս առումով, ըստ Վ. Օսկանյանի, հայկական կողմի համար նույնիսկ «ինչ-որ չափով ուրախալի է, որ առաջինը Շիրակի հետ է այդ հարցը քննարկվում, որովհետեւ նախագահ Շիրակը հենց ինքն է եղել փարիզյան հանդիպման նախաձեռնողներից մեկը»: Շիրակը ներկա է եղել Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպմանը, եւ միգուցե Իլհամ Ալիեւին ինֆորմացիա տրվի այդ հանդիպումների բովանդակության մասին, եւ վերահաստատվեն այն դրույթները, որի շուրջ նախագահները վարում էին իրենց բանակցությունները Փարիզում, ապա՝ Քի Վեսթում:

Եթե Ադրբեջանը ռազմատենչ հայտարարություններ է անում հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու վերաբերյալ, ապա Վ. Օսկանյանի խոսքերով՝ «այդ մոտեցմամբ առաջ շարժվելու դեպքում միայն նրանք են մեղադրելու, որովհետեւ, մեր կարծիքով, այդ փուլն արդեն անցել է: Այսօր բոլորովին այլ որակի, այլ բովանդակության հիմքեր են դրվել բանակցությունների հետագա շարունակման համար»: Եթե Ադրբեջանի նոր նախագահը կտրուկ փոփոխությունների գնա, ապա հետագայում բանակցությունների տապալման ամբողջ պատասխանատվությունը ընկնելու է Ադրբեջանի վրա, նշել է ՀՀ արտգործնախարարը:

Սաակաշվիլին այցելելու է Հայաստան

Վրաստանի նորընտիր նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին տարածաշրջանային (Թուրքիա, Հայաստան, Ադրբեջան) առաջին պաշտոնական այցով լինելու է Երեւանում: Այս մասին «**Ազգը**» տեղեկացավ դիվանագիտական վստահելի աղբյուրներից: Հայաստանի առաջին եւ գործող նախագահներ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ռոբերտ Քոչարյանի առաջին պաշտոնական այցերը եղել են Թբիլիսի: Հիշեցնենք, որ Վրաստանի խորհրդարանի նախկին նախագահ եւ երկրի ժամանակավոր ղեկավար Նինո Բուրջանաձեն պաշտոնական առաջին այցը եւս կատարեց Հայաստան, ինչը որոշակի դժգոհություն առաջացրեց Բաքվի քաղաքական շրջանակներում: Ադրբեջանը լռելյայն դժգոհություն է հայտնել Սաակաշվիլու՝ առաջինը Երեւան այցելելու մտադրությունից: Նշենք, որ Սաակաշվիլին, դեռեւս նախագահ չընտրված, արդեն այցելել է Բաքու՝ մասնակցելու Հեյդար Ալիեւի հուղարկավորությանը: Պաշտպանական չպետք է համարել նաեւ պետնախարար Զուրաբ Ժվանիայի տարածաշրջանային այցը, որը նա սկսեց անցյալ տարեվերջին Բաքվից: Այս կերպ Թբիլիսիի իշխանությունները փորձում են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հավասարակշռությունը ինչ-որ ձեւով պահպանել:

«ԵԽԽՎ-ն զբաղվում է քաղաքական սոփեստությամբ»

ԼՂՀ ԱԺ արտաքին կապերի հանձնաժողովի անդամ, դաշնակցական Սաֆսիծ Միրզոյանը «քաղաքական սոփեստություն» է համարում Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) մոնիտորինգի հանձնաժողովի՝ Հայաստանի մասին նախնական զեկույցի այն հատվածը, որը վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղին: Զեկույցի նախնական տեքստում ասվում է. «Որեւէ առաջընթաց չի արձանագրվել ԼՂ հակամարտության կարգավորման եւ Ադրբեջանի այլ գրավյալ տարածքների առնչությամբ»: «Սա սադրանք է՝ ռազմական գործողությունների վերսկսման հրահրում: Արդեն 10 տարի խաղաղություն է, եւ սա որոշ կառույցների ծեռնտու չէ: ԵԽԽՎ-ն, չփորձելով խորամուխ լինել, թե ինչ է կատարվել այստեղ, փորձում է դատավճիռ ներկայացնել», «**Ազգի**» հետ զրույցում ասաց Միրզոյանը: Միրզոյանի կարծիքով, եթե ԵԽԽՎ-ի հայ պատվիրակներն ավելի ակտիվ լինեին, ապա ԵԽԽՎ-ի զեկույցը կարող էր մեղմ լինել: «Մենք ուշադրություն չենք դարձել ադրբեջանցիների աշխատանքին: Բայց պետք չէ ԵԽԽՎ-ի հայտարարությունը լուրջ ընդունել», ասաց պատգամավորը, մյուս կողմից նշելով, որ «քանի դեռ Ղարաբաղի հարցը չի լուծվել, մենք մտահոգվելու ենք նմանօրինակ զեկույցներով»:

Հարավային Կովկասում ԵՄ ներկայացուցիչը հանդիպելու է ԼՂՀ նախագահի հետ

Հարավային Կովկասում Եվրամիության (ԵՄ) հատուկ ներկայացուցիչ Հեյկի Տալվիտին տարածաշրջան այցելության շրջանակներում մտադրություն ունի հանդիպելու Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հետ՝ Երեւանում: Ըստ «Նոյյան տապան» գործակալության, բանագնացը հանդիպումներ է ունենալու նախագահ Քոչարյանի, արտգործնախարար Օսկանյանի, ղարաբաղյան բանակցություններում ՀՀ նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Թաթուլ Մարգարյանի հետ: Երեկ Տալվիտին ժամանել է Բաքու: Ադրբեջանի արտգործնախարար Գուլիեւի հետ մանրամասն քննարկվել է ԼՂ հակամարտության կարգավորման հեռանկարը:

Երեւանում շահագործումից հանվեց վերջին տրամվայը

ԵՐԵՎԱՆ, 21. ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԻՆՖՈ: Այսօր Երեւանում շահագործումից հանվեց վերջին տրամվայը:

Ինչպես հաղորդեց քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչության պետ Արեգ Բարսեղյանը, տրամվայի շահագործումը Երեւանի քաղաքապետարանի վրա 2,4 անգամ ավելի թանկ է նստում՝ քան ավտոբուսինը, իսկ շահույթի գումարը չի ծածկում բոլոր ծախսերը, որոնց թվին են դասվում էլեկտրաէներգիայի վճարումը, փոխադրամիջոցի վերանորոգումը, վագոնավարների աշխատավարձը, հարկային եւ սոցիալական հատկացումները, պահեստամասերի ծեռք բերումը: Վարչության պետն ընդգծեց, որ տրանսպորտի խնդիրը լուծելու տեսանկյունից տրամվայներով փոխադրումները, որոնք կազմում էին 1 տոկոսից էլ ցածր, էական դեր չէին խաղում Երեւանում: Բացի այդ, նշեց Ա. Բարսեղյանը, Չեյթուն-Չարբախ երթուղով աշխատող N 5 տրամվայի փակված գծի վրա վերջին երկու օրերին ուղեւորների մեծ կուտակում չի դիտվել, քանի որ այդ երթուղուն զուգահեռ աշխատում են բավական թվով միկրոավտոբուսներ, ավտոբուսներ եւ տրոլեյբուսներ: Ա. Բարսեղյանի ասելով, տրամվայների երթեւեկությունը դադարեցնելու վերաբերյալ որոշում է կայացվել սեյսմոլոգների եզրակացության հիման վրա, որոնց հավաստմամբ, տրամվայները, աղմուկից բացի, լրացուցիչ դինամիկ բեռնվածություն են առաջացնում Կիեւյան կամրջի վրա: Բացի այդ, Ա. Բարսեղյանի ասելով, Երեւանի քաղաքապետարանը տրանսպորտի վարչությանը հանձնարարել էր հիմնանորոգել N 5 տրամվայի ուղին եւ երթուղու բոլոր տրամվայները: Սակայն, ինչպես նշեց Բարսեղյանը, դա պահանջում է հսկայական միջոցներ, որոնք վարչությունը չունի: Տրանսպորտի վարչության պետի հավաստմամբ, տվյալ էլեկտրատրանսպորտն էլեկտրաէներգիայի դիմաց պարտք չունի:

Էլեկտրատրանսպորտի մյուս տեսակը՝ տրոլեյբուսները, նույնպես աշխատում են վնասով: Ա. Բարսեղյանի ասելով, հոսման գծերում մեծական վքարների պատճառով տրանսպորտի այդ տեսակի հուսալիությունն ու արագությունը ցածր է: Միեւնույն ժամանակ Ա.Բարսեղյանը հավաստիացնում է, որ տրոլեյբուսները շահագործումից հանելու հարցն առայժմ չի քննարկվել:

Ընթացիկ

Հայաստանում կապահովվի ցորենի պահանջարկի 80 տոկոսը

Խոստանում է գյուղատնտեսության նախարարը

Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքն աճել է 4,3 տոկոսով: Այս մասին երեկ հայտնեց գյուղատնտեսության նախարար Դավիթ Լոքյանը: Չնայած դրան, նախորդ տարվա համեմատությամբ էապես նվազել է հացահատիկի (27 տոկոսով) եւ խաղողի (22 տոկոսով) բերքը: Մասնավորապես հացահատիկի բերքատվության անկման առնչությամբ մեր հետեւյալ հարցն ուղղեցինք Դավիթ Լոքյանին: Ի՞նչ է արվում հացահատիկի բերքատվության բարձրացման ուղղությամբ, նկատի ունենալով այս մշակաբույսի ռազմավարական նշանակությունը:

Իր պատասխանում Դավիթ Լոքյանը նշեց, որ 2003 թ.-ին պակաս է ստացվել 70 հզ. տոննա հացահատիկ: Դա պայմանավորված էր ցրտահարությամբ, կարկուտով եւ կրծողների հասցրած վնասներով: Սակայն, նախարարի հավաստմամբ, Հայաստանում կան ընկերություններ, որոնք բարձրակարգ սերմացու են արտադրում: Ճիշտ է, դեռեւս խնդիր է մնում առաջին կարգի ցորենի սերմացուի ներմուծումը: Դավիթ Լոքյանը հավաստիացրեց, որ 2004-ին կունենանք հացահատիկի մեծ պաշար: Այսինքն՝ կապահովվի ցորենի պահանջարկի 80 տոկոսը, որը կկազմի 400 հզ. տոննա տարեկան: Պետության խնդիրն այստեղ, ըստ նախարարի, պետք է լինի նորմալ դաշտի ապահովումը եւ բարձր բերքատու սերմերի առկայությունը:

Ի դեպ, հացահատիկի ցածր բերքատվության խնդրին անդրադարձավ նաեւ Ջրային տնտեսության կոմիտեի նախագահ Գագիկ Մարտիրոսյանը: Նա նշեց, որ 200 հզ. հա-ից ստացվել է 300 հզ. տոննա հացահատիկ եւ եթե այդ ցուցանիշը բարձր լինի, ապա ոռոգման ջրի համար վճարելն էլ անհամեմատ հեշտ կլինի:

Վերադառնալով գյուղատնտեսության նախարարի երեկվա հայտարարությանը, ավելացնենք, որ նրա թվարկած միջոցառումներից հիշատակման արժանի է համայնքներում անասնաբույժերի հաստիքների բացումը: Այս քայլով պետությունը ձգտում է ապահովել առողջ սննդի ստացումն ինչպես ներքին շուկայի, այնպես էլ արտահանման համար:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ջրի սակագինն այնուամենայնիվ կբարձրանա

Սկիզբը էջ 1

Անդրադառնալով անցյալ տարվա հաշվետվությանը, Ջրտնտեսկոմի նախագահը նշեց, որ 2003-ին էական բարելավումներ են կատարվել համակարգում: Մասնավորապես Երեւանում տարեսկզբին տեղադրված 28 հզ. ջրաչափի փոխարեն տարեվերջին տեղադրված էր 308 հզ. ջրաչափ: Մայրաքաղաքի շուրջ 230 հզ. ընտանիք կանոնավոր վճարում է մատակարարված ջրի դիմաց, իսկ բնակչության 46 տոկոսն ունի շուրջօրյա ջրամատակարարում: Վերջին ցուցանիշը տարեվերջին նախատեսվում է հասցնել 80 տոկոսի: Հաջորդը էլեկտրաէներգիայի խնայողությունն է: 2001-ին Երեւանին ջուր մատակարարելու համար ծախսվում էր 3,9 մլրդ դրամի էլեկտրաէներգիա, իսկ 2003-ին՝ 2,3 մլրդ դրամի: Գագիկ Մարտիրոսյանը համոզմունք հայտնեց, որ այս նպատակով ծախսվող էլեկտրաէներգիայի չափաքանակը կարելի է հասցնել մինչեւ 1,5 մլրդ դրամի:

Արաբկիրի համայնքում ջրի թունավորման մասին խոսելով, կոմիտեի նախագահը հայտնեց, որ այդ տիրույթում գտնվող 33 հզ. ընտանիքից պակաս է գանձվելու այդ ընթացքում վճարվելիք գումարի չափը եւ փոխհատուցվելու է այդ գումարի կրկնակի չափով գումար: Միաժամանակ նշվեց, որ եթե դատարանը որոշի, որ փոխհատուցման գումարն այլ է, ապա այդ գումարը կվճարվի:

2004-ին ջրաչափերի տեղադրման եւ ընդհանրապես բարեփոխումների գործընթացը կշարունակվի նաեւ մարզերում: Մասնավորապես նախատեսվում է հավատարմագրային կառավարման հանձնել «Հայջրմուղկոյուղին»: Այդ նպատակով 23 մլն եվրո վարկ է հատկացվելու: Արդեն 2005-ին եւս մեկ վարկային ծրագիր է բացվելու դարձյալ Երեւանի համար:

Նախարարը հանձնարարել է...

Արդարությունը ժամանակավորապե՞ս է հաղթել

Մայրաքաղաքիս սանմաքրման աշխատանքներում ներգրավված հարյուրավոր մարդիկ արդեն որերորդ ամիսը զրկված են աշխատավարձից: Այս արտառոց, ինչ-որ իմաստով էլ մեր օրերի համար սովորական դարձած փաստի մասին գիտեն շատերը, սակայն որեւէ լրատվամիջոց Կենտրոն համայնքի թաղապետարանի եւ «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ի արդեն տասն ամիս շարունակվող հակամարտությանը չեն անդրադարձել: Իսկ դատարկ սեղաններով Ամանորը դիմավորած մարդկանց ողիսականն սկսվեց այսպես: Անցյալ տարվա ապրիլի 1-ից որոշված է եղել դադարեցնել Կենտրոն համայնքի թաղապետարանի եւ «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ի համագործակցությունը՝ վերջինիս առավելությունը մեկ այլ համանման կազմակերպության փոխանցելու պատճառով: Նշված օրը քաղաքապետը, նրա տեղակալը, կոմունալ վարչության պետը եւ նրա տեղակալը, թաղապետը եւ մի շարք այլ պատասխանատու անձինք խնդրել են «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ին երկարացնել համագործակցությունը, մինչեւ որ նորաստեղծ իրենց տնտեսությունը վերջնականապես ոտքի կկանգնի: Հարկ է նշել, որ կատարվող աշխատանքներն ամենօրյա ստուգումների են ենթարկել քաղաքապետարանում՝ Լ. Մնացականյանը, թաղապետարանից՝ Խ. Ավագյանը: Կազմվել են համապատասխան ակտեր: «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ն քաղաքի սանմաքրման եւ կանաչապատման աշխատանքները լավագույնս կատարելու համար քաղաքապետից պատվոգիր է ստացել: Թաղապետարանի եւ ՍՊԸ-ի համագործակցությունը մինչեւ ապրիլի 18-ն է տեւել, որին եւս քաղաքապետի գրավոր շնորհակալությունն է հաջորդել:

Համագործակցության դադարեցման իրական պատճառը փաստորեն թաղապետարանի կուտակած 63 միլիոն դրամի պարտքն ու նախատեսված պայմանագրերի կնքման հետաձգումն է եղել: «Գրավոր դիմեցի թաղապետին եւ քաղաքապետարանի կոմունալ վարչության պետին», պատմում է «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Սամվել Անտոնյանը: Դիմումներ են ուղղվել նաեւ համայնքի ԲԸՏ-ներին: Որեւէ մեկից մեր գործունեության վերաբերյալ դժգոհություն կամ բողոք չի ստացվել»:

Այսպիսով, ո՛չ դժգոհողներ են եղել, ո՛չ էլ պարտատերերն են գումարը վճարելու գոնե մոտավոր ժամկետ հայտնել:

Սամվել Անտոնյանը դիմել է տնտեսական դատարան: Իրավաբանի հետ խորհրդակցելուց հետո պարզվել է, որ 63 միլիոնի տույժերն ու պատճառած վնասներն էլ հաշվելով՝ Կենտրոն համայնքի թաղապետարանի պարտքը «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ին արդեն 95 մլն դրամի է հասել: Եվ չնայած ՍՊԸ-ն նշված գումարից միայն 53 մլն դրամն է պահանջել, այնուամենայնիվ, դատարանից Կենտրոն համայնքի թաղապետարանին «մեղավոր» ճանաչելու համար 8 ամիս է պահանջվել: Պտտվող լուրերի համաձայն, այս պատմության մասին տեղյակ եւ հարցով մտահոգված է նույնիսկ արդարադատության նախարարը:

Չի բացառվում, որ երկու կազմակերպությունների շարունակվող հակամարտությունը դրանցից մեկի՝ «Փարվանա-գրանիտ» ՍՊԸ-ի փակման պատճառ դառնա: Վերջինիս հետ համագործակցող տասնյակ այլ կազմակերպություններ էլ ՍՊԸ-ին են պատրաստվում դատի տալ՝ դրա կուտակած պարտքերի պատճառով:

Այնուամենայնիվ, այս հետաքրքրական պատմությունը չի խոստանում ավարտվել, քանի որ Կենտրոնի թաղապետարանը հիմա էլ վճռաբեկ դատարան է դիմել, ինչին եւս խոստանում ենք անդրադառնալ:

ԱՐՄԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Շառոյանը դեսպան կգնա՞

Հայտնի է, որ նախկին մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի հարցերով նախարար Ռոլանդ Շառոյանը մեծ ցանկություն եւ ախորժակ ուներ Բենիլյուքսի երկրներում դեսպան կամ հյուպատոս նշանակվելու, քանի որ նրա ընտանիքի մեծ մասը՝ տարբեր պատճառներով, արդեն մի քանի տարի ապրում է Հոլանդիայում: Ինչ-ինչ պատճառներով այդ ցանկությունն ու երազանքը չիրականացան: Այժմ պրն Շառոյանի ախորժակը թեքվեց Սիրիա՝ դեսպանի պաշտոնին: Արտգործնախարարության հավաստի աղբյուրներից տեղեկացանք, որ թեեւ Սիրիայի Հանրապետությունում Հայաստանի դեսպան, Լեւոն Սարգսյանի ժամկետը լրացել է, սակայն նրան փոխարինող հարմար թեկնածու առայժմ չկա: Հարգարժան Շառոյանը միգուցե որեւէ դեսպանությունում մշակույթի կցորդի համար հարմար թեկնածու է, իսկ հյուպատոսի եւ դեսպանի համար, այն էլ Սիրիայի նման մեզ համար կարեւոր երկրում՝ միանշանակ ոչ:

ՄՍԸ

Ֆերմերային ծրագրի առաջին փուլն ավարտվեց հաջողությամբ

Ֆերմերների ազգային միություն (ՖԱՄ) հասարակական կազմակերպությունը «Եվրասիա» հիմնադրամի հետ իրականացնում է «Հանրապետության ֆերմերային տնտեսությունները եւ նրանց կոոպերացիաների ձեւավորումը» ծրագիրը, որի առաջին փուլը հաջողությամբ ավարտվեց անցած տարեվերջին: Այսօր հանրապետությունում գործում են ֆերմերային բազմաթիվ միավորումներ, ընկերակցություններ, որոնք գյուղատնտեսական տարբեր ծրագրեր են իրականացնում: Այսօր ընկերակցություններն իրենց չհամակարգված եւ անջատ գործունեությամբ որքանով կարող են օգտակար լինել ֆերմերներին, ինչքանով են վերջիններս նպաստում ու աջակցում նրանց բիզնեսի զարգացմանը, եկամուտների ավելացմանը: Ինչո՞վ է պայմանավորված ընկերակցության պասիվ գործունեությունը եւ ի՞նչն է հիմնախնդիրը: ՖԱՄ-ի ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ դա պայմանավորված է կայուն հիմք չունեցող կառուցվածքով: Իսկ այս եւ նման ծրագրերի իրագործումը երկրում հնարավորություն կտա խմբավորել ֆերմերային տնտեսությունների մասնատված ներուժը, բարձրացնել նրանց գործունեության արդյունավետությունը եւ լուծել պարենային ոլորտի առջեւ ծառացած մի շարք հիմնախնդիրներ: Միությունն ունի անհրաժեշտ ներուժ եւ բավարար կարողություններ՝ նշված ծրագիրը հաջողությամբ իրականացնելու եւ կոոպերացիայի գաղափարախոսությունը տարածելու համար:

Ծրագրի առաջին փուլում սեմինարներ են անցկացվել հանրապետության 7 մարզերում, որոնց մասնակցել են 100-ից ավելի ագարակատերեր: Ի՞նչ է կոոպերացիան, ինչո՞ւ գնալ կոոպերացման, ո՞րն է դրա առավելությունը. այս հարցերի պատասխաններն էին տրվում ագարակատերերին սեմինարների ընթացքում: Տավուշում սեմինար կազմակերպվեց առողջարանային Դիլիջան քաղաքում, որտեղ առանձնակի կարեւորվում է բնապահպանորեն մաքուր սննդամթերքի արտադրությունը: Իսկ այդպիսի արտադրություն կազմակերպելու համար էլ դարձյալ կարեւորվում է կոոպերատիվ փոխհարաբերությունների ձեւավորումը: ՖԱՄ-ի տնօրենության կարծիքով, ծրագրի առաջին փուլը հաջող ավարտ ունեցավ, ծրագրի երկրորդ փուլը կսկսվի ընթացիկ տարվա մարտից եւ դարձյալ նվիրված կլինի կոոպերացիայի ռազմավարության քաղաքականությանը: ՖԱՄ-ի գործադիր տնօրեն Դերենիկ Կարապետյանը տեղեկացրեց, որ այդ սեմինարների արդյունքում մարզերում արդեն սկսել են ստեղծվել կոոպերատիվ տնտեսություններ, որոնց ձեւավորմանը զգալի աջակցություն է ցուցաբերում ՖԱՄ-ը:

ՆԵԼԼԻ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Սեմինար Կոտայքում. ձախից՝ Հայաստանի սպառողների միության նախագահ Արգար Եղոյան, Կոտայքի մարզի գյուղատնտեսության վարչության պետ Միեր Եղիազարյան, «Մուլտի ագրո» ընկերության նախագահ Ռոզա Ծառուկյան

Հայաստանում կրկին մահանում են բոտուլիզմից

Իսկ շիճուկի մատակարարումների խնդիրը չի լուծվում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԻՆՖՈ: Երեկ երեկոյան Հայաստանի հանրապետական բժշկական կենտրոնի վերակենդանացման բաժանմունքում սուր սննդային թունավորումից մեկ տղամարդ է մահացել: Այդ մասին հաղորդեց հիվանդանոցի վերակենդանացման բաժանմունքի վարիչ Սուրեն Մակարյանը:

Նա հաղորդեց, որ վերջին երկու օրում վերակենդանացման բաժանմունք է տեղափոխվել բոտուլիզմով 6 հիվանդ, որոնք գտնվում են ծանր վիճակում: Բոլոր հիվանդները հիվանդանոց են բերվել հանրապետության Արարատի, Արագածոտնի եւ Արմավիրի մարզերից: Ս. Մակարյանը նշեց, որ վերջին 5 տարվա ընթացքում անշեղորեն կրճատվել է պահածոներից թունավորումների թիվը, սակայն այս տարվա սկզբից դրանց թիվն զգալիորեն ավելացել է եւ հասել 10-ի: Նրա խոսքով, եթե տարեկան կտրվածքով կլինիկայի հիվանդների թիվը չի գերազանցել միջինը 20-25 մարդու, ապա նոր թիվը հանգեցնում է ընթացիկ տարվա համար բավականին հոռետեսական կանխատեսման: Ըստ որում, զրուցակցի խոսքով, բժիշկները շարունակում են բախվել հակաբոտուլիզմային շիճուկի պակասության լուրջ խնդրի հետ: Բժիշկը նշեց, որ սանէպիդկայանները բավարար քանակությամբ շիճուկ չունեն հանրապետության որոշակի հիվանդանոցների մատակարարելու համար: Իսկ մեկ դեղաչափի համար շիճուկի գինը կազմում է 12,500 դրամ ($20): Օրվա ընթացքում մեկ հիվանդի համար պահանջվում է շիճուկի 2 դեղաչափ, եւ ոչ բոլոր հիվանդներն են ի վիճակի վճարել դրա դիմաց: Բաժանմունքի վարիչը նշեց, որ այսօր կլինիկան օրական շիճուկի 50 դեղաչափի կարիք ունի, սակայն հաջողվել է ձեռքբերել միայն 10 դեղաչափ:

Միաժամանակ այսօր «Նորք» ինֆեկցիոն կլինիկական հիվանդանոցում բժիշկները պայքարում են բոտուլիզմ ախտորոշմամբ 12-ամյա երեխայի կյանքի համար: Հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Արա Ասոյանը հավաստել է, որ թունավորումների թիվը վերջին ժամանակներս զգալիորեն աճել է: «Անհրաժեշտ է գիտակցել հիվանդության հնարավոր մահացու հետեւանքները եւ ձեռնարկել կանխարգելիչ միջոցներ», նշել է նա:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 94 թվից
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

ՀՀ սահմանադրության բարեփոխումներին նվիրված եվրոպացի փորձագետների եւ հայ խորհրդարանականների համաժողովը երեկվա իր նիստում քննարկեց դատաիրավական եւ տեղական ինքնակառավարման ոլորտներին առնչվող հիմնախնդիրները: Որքանո՞վ են մեր երկրի գլխավոր փաստաթղթերի դրույթները համապատասխանում էական դառնան: Մասնավորապես, եթե մարդու որեւէ իրավունք սահմանափակվում էլ է, ապա բացառապես սահմանադրությամբ կամ որեւէ օրենքով: Երկրորդ հիմնարար քայլը պիտի լինի այդ իրավունքների համաչափ սահմանափակումը, այսինքն՝ պետք է բխի ժողովրդավարության տառից: Նույնիսկ արտակարգ իրավիճակներում զսպիչ գործառույթները համարժեք հակակ- են մարդու իրավունքներն ու արժանապատվությունն ընդունելու նրանց չափանիշները, սեփականության ու դրա հանդեպ ՁԼՄ վարքը հաստեցնող նոր օրենքներ են ընդունում՝ որպեսզի կամ իրենք հարմարվեն ՁԼՄ պահանջներին, կամ վերջինիս ստիպեն հարմարվել իրենց:

Ակնհայտորեն նկատի առնելով մեր իշխանությունների համար գլ-

Մարդու իրավունքները պիտի գերակայեն, որպեսզի պետությունն ինքը դառնա գերակա արժեք

մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների եվրոպական կոնվենցիային: Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը հիմնախնդրի բովանդակությունը ձեւակերպեց մոտավորապես այսպես. «Եվրոպական կոնվենցիայի եւ մեր սահմանադրության միջեւ հակասություններ չկան, լուծումներն են տարբեր: Փոփոխություններ իրականացնելիս պարզապես պետք է հստակեցնել ձեւակերպումները»:

Հիշեցնենք, որ Վենետիկի հանձնաժողովը, որի անդամն է նաեւ Գագիկ Հարությունյանը, սահմանադրական փոփոխությունների առաջին նախագիծը քննարկել է 2001 թ. հուլիսին, որից հետո մեր պառլամենտը, դիտողություններին համապատասխան, նոր լրացումներ արեց: Սակայն դրանց Վենետիկի հանձնաժողովն այլեւս չանդրադարձավ:

Սակայն ինչպիսի նոր ուղղումներ էլ պատրաստված լինեին մեր սահմանադրական նախագծին, վերջնարդյունքում, եվրոպացի փորձագետների վկայությամբ, այն հիմնարար ուղղումների կարիք ունի:

Եվրոպական կոնվենցիայի հիմքը մարդու իրավունքների գերակայության պահանջն է: Մեր սահմանադրությունը եւս շեշտադրում է անում, սակայն այն շարունակում է մնալ իբրեւ տեսական ձեւակերպում: Յուրաքանչյուր պետություն իրավական հավակնելու պատվին կարող է արժանանալ լոկ այս դրույթը գերակա արժեք դարձնելով: Դա այն ոսկյա կանոնն է, որը պայմանավորում է պետության եւ իր քաղաքացիների հարաբերությունները՝ ցրելով անվստահությունը, թշնամանքն ու անհանդուրժողականությունը մարդկանց հոգիներից սեփական իշխանությունների նկատմամբ: Հենց դրա կատարումն ապահովող մեխանիզմները պիտի հզորացվեն սահմանադրության ենթադրույթներում:

Սահմանադրական դատարանի նախագահն անդրադարձավ եվրոպական կոնվենցիայի այն սահմանումներին, որոնք մեր սահմանադրության մեջ պետք է ամրագրվեն ու

շիռներ պիտի ունենան: Այսինքն, իրավունքի սահմանափակումը չպետք է աղավաղի նրա բուն էությունը:

Սրանք միջազգային կանոններ ու պահանջներ են, որոնք, ցավոք, հայ իրականությունում արտացոլվում են գունափոխված երանգներով:

Հայկական ՁԼՄ-ներն ու հիմնարար ազատությունները

Միլանցի փորձագետ Բրունո Նասիմբենն իր ելույթի առյուծի բաժինը տրամադրել է Հայաստանում ՁԼՄ-ների ազատության ու բազմակարծության աղավաղումներին: ՁԼՄ անկախությունը եւ նրա տարակարծությունների պաշտպանությունն առերեւույթ պասիվ, իրականում ցանկացած երկրի զարգացման մակարդակը չափորոշող գործոն է: ՁԼՄ-ների հետ բախումները, փորձագետի համեմատմամբ, արձանագրվում են ոչ միայն երիտասարդ ու անփորձ, այլեւ հին ու ժողովրդավարության ավանդույթներ ունեցող երկրներում: Նա վկայակոչեց իրենց երկրի օրինակը: Իտալիայի վարչապետը քաղաքական բարձրագույն դիրք գրավելուց բացի, նաեւ մասնավոր բիզնես ունի, որը դարձել է նրա եւ լրատվամիջոցների հակամարտությունների դրդիչը: Նման իրավիճակներում սովորաբար երկրները, նայած թե ինչպիսին խաղացանք դարձած «Ա1+»-ի ոդիսականը, Վենետիկի հանձնաժողովի անդամն ակնարկեց, որ այս առումով Հայաստանի իրավական դաշտն անկատար վիճակում է: Ինչպես պետք է վարվել նման պարագայում ըստ եվրոպական չափանիշների: Նախ պետք է սկսել կադրային նշանակումներից: Մեզանում Հեռուստատեսության ու ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի ու խորհրդի անդամներին նշանակում է ՀՀ նախագահը: Նրա իրավասությունների այս ոլորտը պետք է սահմանափակել: Այդ հանձնաժողովներում պիտի ընդգրկվեն իսկապես արհեստավարժ փորձագետ-մասնագետներ, որոնք ՁԼՄ-իշխանություններ ամեն մի բախումների դեպքում ճիշտ լուծումներ կգտնեն:

Հանձնաժողովների գործունեությունը պետք է վերահսկի անկախ կարգավորիչ կառույցը, որի ստեղծումը եւս պետք է ամրագրել օրենքով:

Հայկական ՁԼՄ-ները, իրենց հերթին, նույնպես չեն փայլում անկողմնակալությամբ եւ անաչառությամբ, որի բաց արտահայտությունը դարձավ նախընտրական եւ ընտրական ժամանակաշրջանը: Ըստ եվրոպացի փորձագետների, սահմանադրության ու նրանից բխող օրենքների մեջ պետք է խորացնել նաեւ նրա չեզոքությունը երաշխավորող դրույթներ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Երբ շարքային քաղաքացին Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավունք ունենա

Հայաստանյան իրավական իրականության մեջ մարդու իրավունքների շրջանցման լավագույն օրինակը շարքային քաղաքացուն Սահմանադրական դատարան դիմելու հնարավորությունից զրկելն է: Կառավարման ակադեմիայի պրոռեկտոր Վ. Ստեփանյանը նույնպես համոզված է, որ մեր սահմանադրության հիմնակմախքը համապատասխանում է եվրոպական չափանիշներին, սակայն չի ժխտում հիշատակված խնդրի կարեւորությունն ու փոփոխությունը: «Ես ենթադրում եմ, որ նոր նախագծում այս առթիվ սրբագրումներ պետք է լինեն: Միայն թե այս դեպքում Սահմանադրական դատարան քաղաքացիների մեծ հոսք կարող է լինել: Սակայն երբ տվյալ օրինական ակտը իսկապես հակասահմանադրական է, առավել ճիշտ կլինի օրենսդրությունը մաքրել նման օրենքների առկայությունից», ասաց նա: Այնուամենայնիվ, չի բացառվում, որ նոր նախագիծը կարող է ընդլայնել Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավունք ունեցողների շրջանակը:

Այդ թեմայով էլ չի խոսելու

Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանն ակնհայտորեն վախենում է հանրաքվեի ու նախագահի վստահության հանրաքվեի վերաբերյալ լրագրողական ցանկացած հարցադրումից, երբ հատակի վրա հենման կետը սկսում է անվստահելի դառնալ: «Ժամանակավրե՞պ է արդյոք համարում հանրաքվեի մասին օրենքի ընդունումը» հարցին նա հապճեպ ու խուսափողական պատասխան տվեց. «Այն խնդիրները, որոնք վերաբերում են այլ ինստիտուտների, նրանց լուծելիք խնդիրն է»:

Ինքը ժամանակին մի քար գցեց գետը, որը ոչ մի կերպ չի հաջողվում հանել: Եվ զգուշացրեց, որ լրագրողների հետ «այդ թեմայով էլ չի խոսելու»:

Կ. Դ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայաստանն Ադրբեջանին տարածքային զիջումներ չի արել

Բացառությամբ Արծվաշենի, որն ադրբեջանցիները գրավեցին 1992 թ. օգոստոսի 8-ին

Խորհրդային Հայաստանի ժամանակներում մայրաքաղաքից Նոյեմբերյան տանող ճանապարհն անցնում էր վարչականորեն Ադրբեջանին պատկանող երկու բնակավայրերով, այսպես կոչված ադրբեջանական կղզյակներով: Այսպես էր գծվել քարտեզը 1920-ական թթ.:

Անկախացումից հետո Երեւանից Նոյեմբերյան տանող ճանապարհի նշանակությունն ավելի կարեւորվեց, քանի որ մեր հարեւան Վրաստանին կապող գլխավոր ճանապարհներից էր:

1990-ական թթ. սկզբում, երբ դեռ Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական գործողությունները չէին վերածվել լայնածավալ պատերազմի, հայկական զինված ուժերը վերահսկողության տակ առան ադրբեջանական երկու կղզյակները: Իր հերթին Ադրբեջանն ուներ հայկական մեկ կղզյակ՝ նախկին Կրասնոսելսկի շրջանի Արծվաշեն գյուղը, որն ադրբեջանական զինված ուժերը գրավեցին 1992 թ. օգոստոսի 8-ին: Ոչ պաշտոնական, ժողովրդի շրջանում տարածվող խոսակցությունների համաձայն, պատերազմի մեջ գտնվող Հայաստանն ու Ադրբեջանը համաձայնել էին ռազմական գործողությունների արդյունքում ստեղծված իրավիճակին՝ ստատուս քվոյին, այսինքն՝ փոխադարձաբար մոռացության տալ Արծվաշենը մի կողմից, եւ ադրբեջանական կղզյակները՝ մյուս կողմից: Ի դեպ, այն տարիներին Հայաստանի ընդդիմությունը պնդում էր, թե Արծվաշենը թշնամուն է հանձնվել դավաճանությամբ:

Անցնող 12-13 տարիներին վարչականորեն Ադրբեջանին պատկանող ճանապարհը, թեեւ վտանգի առկայությանը, շահագործվել է լրիվ հզորությամբ: Այս տարիներին տասնյակ հայեր են սպանվել, վիրավորվել կամ պատանդ վերցվել Տավուշի մարզի Կիրանց-Բաղանիս ճանապարհահատվածում:

Ռազմական առումով ադրբեջանական հենակետերն առավել նախընտրելի դիրքերում են, մասնավորապես Նոյեմբերյանի մի շարք գյուղերի գլխավերեւում գտնվող ադրբեջանական Օղուլդաղ սարից, ուր նստած են հակառակորդի նշանառուները, վերահսկելի է դառնում Իջեւանից Նոյեմբերյան տանող ճանապարհահատվածը, որը վերահսկում են հայկական ուժերը:

Անցյալ տարի «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով կառուցվեց նոր ճանապարհ, որը շրջանցում էր ադրբեջանական նշանառուների դիտակետում գտնվող հատվածը: Այս նոր ճանապարհն անցնում է սարերով, ինչը հատկապես ձմռանը դառնում է վտանգավոր ձյան եւ կտրուկ ոլորանների պատճառով: Ու թեեւ այս նոր ճանապարհը շահագործման է հանձնվել 2 ամիս առաջ, սովորության համաձայն վարորդները շարունակում են օգտվել հին ճանապարհից:

Ի դեպ, նախանցյալ տարի ՀՀ նախագահը լրագրողների խմբի հետ Տավուշ այցելության ընթացքում ժամանակ գտավ նաեւ լինելու այս տարածքներում: Երբ Ռոբերտ Քոչարյանին հարցրի, թե ինչո՞ւ է կառուցվում նոր ճանապարհը եւ հնարավո՞ր է հինը վերադարձնել Ադրբեջանին, ՀՀ նախագահը պատասխանեց, որ դա բանակցությունների թեմա է:

Ինչ վերաբերում է հայկական մամուլում հայտնվող հրապարակումներին, այդ մասին շաբաթ օրը «Ազդակ» ակումբում խոսեց նաեւ ՀՀՇ վարչության անդամ Դավիթ Շահնազարյանը, թե հայկական ուժերը հետ են քաշվել նախկին դիրքերից, ապա այս տեղեկատվությունը չի համապատասխանում իրականությանը:

Մարդիկ, ովքեր գիտեն այդ տարածքը, ամեն օր օգտվում են հին ճանապարհից, կամ նրանք, ովքեր բնակվում են Բաղանիս, Ոսկեվան, Կիրանց գյուղերում, կարող են փաստել, որ հայկական ուժերը ոչ մի մետր հետ չեն քաշվել:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ալյումինե թիթեղների գողն ամիսներ անց բռնվեց դեպքի վայրում

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունից, հունվարի 20-ին ոստիկանության տրանսպորտային վարչության երկաթգծի կայարանի գծային բաժնի աշխատակիցներն օպերատիվ միջոցառումներ իրականացնելիս, գողություն կատարելու կասկածանքով, երկաթգծի երկաթուղու մեխանիկական պարկից բերման են ենթարկել Արմեն Կ.-ին: Պարզվել է, որ վերջինս 2003 թ.-ի հոկտեմբերի 27-ին եւ 28-ին հիշյալ տարածքից գողացել էր ալյումինե թիթեղներ եւ հանձնել Արին Բերդի փողոցում գտնվող գունավոր մետաղների ընդունման կետ: Դեպքի հանգամանքները պարզվում են, կատարվում է հետաքննություն:

Հեռախոսի մալուխների գողերը բռնվեցին

Դեկտեմբերի 23-ին ոստիկանության Մալաթիայի բաժին է դիմել Հ. Հ.-ն, հայտնելով, որ նույն գիշերն Օհանովի փողոցի դիտահորից գողություն են կատարել: Ձեռնարկված օպերատիվ հետախուզական միջոցառումների շնորհիվ նշված գողությունը կատարելու կասկածանքով դեկտեմբերի 25-ին ոստիկանության բաժին բերման են ենթարկվել Գ. Մ.-ն, Ա. Մ.-ն եւ Ա. Գ.-ն: Պարզվել է, որ Գեւորգ Մ.-ն 2000 թ. դեկտեմբերի 17-ին Հարավ-արեւմտյան զանգվածի Բ 2 թաղամասի «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ին պատկանող դիտահորից գողացել է 30 մետր հեռախոսի մալուխ, իսկ 2001 թ.-ի նոյեմբերի 4-ի գիշերը Հաղթանակի 1-ին փողոցում գտնվող նույն ընկերությանը պատկանող դիտահորից՝ 217 մետր հեռախոսի մալուխ: Գեւորգ Մ-ն ձերբակալված է, կատարվում է նախաքննություն:

Մահ ինքնաշեն սարքի պայթյունից

Ինչպես տեղեկացանք արտակարգ իրավիճակների վարչության լրատվական կենտրոնից, հունվարի 20-ին, ժամը 20.25-ին Արագածոտնի մարզի Աշտարակ քաղաքի Բաղրամյան փողոցի թիվ 5 սեփական տանը տեղի է ունեցել պայթյուն, որի հետեւանքով քանդվել է տան միջնապատը... Չպարզված սարքի պայթյունից տան տերը՝ 1962 թ. ծնված Տիգրան Հարությունյանը մահացել է:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Իտալական ապրանքների ցուցահանդես Երեւանում

Այսօր Երեւանում կբացվի «Իտալական ոճը տան համար» եռօրյա ցուցահանդեսը, որտեղ կներկայացվեն իտալական 26 ընկերությունների ապրանքները՝ ջեռուցիչներ, ավտոմատացման համակարգեր, ներկեր, շինարարական նյութեր, կահույք եւ այլն: Այդ առթիվ երեկ մամուլի ասուլիս էին հրավիրել ցուցահանդեսի հայ եւ իտալացի կազմակերպիչները: Հայկական կողմը ներկայացնում էր «Հորիզոն-95» շինարարական կազմակերպությունը, իսկ իտալականը՝ Ֆրիուլի Վենեցիա Ջուլիա նահանգի խորհրդարանի նախագահ Ալեսանդրո Տեցինին, Հայաստանում Իտալիայի դեսպանի ներկայացուցիչ Ջորջիո Մարկոնին եւ ուրիշներ: Նրանք հիմնականում ներկայացրին նահանգի պատմությունը, տնտեսական կացությունը, զբոսաշրջային հնարավորությունները եւ ներկաներին հրավիրեցին ցուցահանդեսի բացմանը:

Ա. Մ.

Խաղաղ ամերիկահայը, որին արժե տարվա մարդ հռչակել

Քըրք Քըրքորյանի առեղծվածային կյանքի ոդիսականը

Ուղիղ տասը տարի առաջ Ամերիկայում հրատարակվող «Հայկական միջազգային ամսագիրը» (AIM) որոշում էր ընդունել հիմնել «Տարվա մարդը» մրցանակը եւ նախորդ տարվա համար դրա առաջին արժանավորը համարել ամերիկահայ միլիարդատեր, բարեգործ եւ ֆինանսիստ Քըրք Քըրքորյանին։

Մյուս կողմից, 2003 թ. դեկտեմբերին լրագրող Քեյ Ջեյ Էվանսը «Լաս Վեգաս Ռիվյու ջոռնըլի» էջերում նրան բնութագրում էր «խաղաղ առյուծ», ամենահաճախակի այցելության վայր դարձած քաղաքի՝ Լաս Վեգասի հայր, որի օդաչու դառնալու չափազանց հանդուգն քայլը սկիզբ էր դրել ճախրելու ֆինանսական աշխարհում եւ հասնելու աներեւակայելի բարձունքների։

Այսօր, ամփոփելով նախորդ տարվա մեր հանրապետության ձեռքբերումները եւ գնահատելով կատարված հսկայական շինարարական աշխատանքները հատկապես մշակութային օջախների, ճանապարհների ու փողոցների նորոգման գործում, կարծում ենք, տեղին է տասը տարի անց Քըրք Քըրքորյանին համարել 2003 թ. «տարվա մարդը»։ Նա արդարացիորեն ամենահամբավավոր մարդկանցից մեկն է ԱՄՆ-ում, մասնավորապես Հարավային Նեւադայի տարածաշրջանի բարգավաճման առումով, բայց նաեւ ամենաառեղծվածայինը։ Խորհրդավորության շղարշով է պատված նրա անհավատալի հաջողությունների յուրաքանչյուր օղակը։ Նա չի սիրում հարցազրույցներ տալ, խուսափում է լրագրողներից եւ իր մասին ասված գովասանական խոսքերից։ Հավանաբար ընթերցողների համար հետաքրքրական կլինի որոշ մանրամասներ իմանալ նրա կյանքի վերաբերյալ։ Լրագրող Էվանսի հոդվածից թարգմանաբար քաղում ենք հետեւյալ տեղեկությունները։

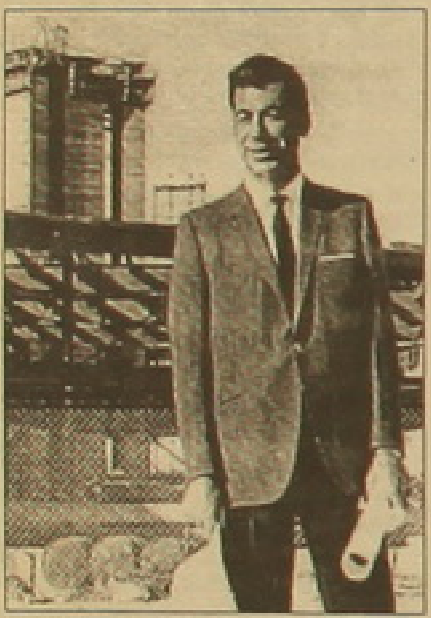

1968թ.։ Չահել, խանդավառ Քըրքորյանը նետվում է հյուրանոցաշինության ասպարեզ։

Քըրք Քըրքորյանը ծնվել է Ֆրեզնոյում (Կալիֆոռնիա), 1917 թ. հունիսի 6-ին։ Ահարոն եւ Լիլի Քըրքորյանների չորս երեխաներից ամենափոքրն է։ 1921-22 թթ. տնտեսական ճգնաժամի օրերին ընտանիքը տեղափոխվում է Լոս Անջելես։ «Չնայած Ամերիկայում ենք ծնվել, մեր առաջին լեզուն հայերենն է եղել, - մտաբերում է Քըրքը, - անգլերենը սովորեցինք հետագայում՝ փողոցում ընկերների հետ ծեծվելիս»։ Շատ վաղ հասակում ինքնուրույնություն ցուցաբերելով, 9 տարեկանում արդեն եկամուտ է բերում տուն՝ կատարելով լրագրավաճառի եւ ամենատարբեր բնույթի այլ աշխատանքներ։ «Երբ ժառանգություն չես ստանում, քո մեջ աշխատելու ներքին մղումն առավել ուժեղ է լինում», - խորհրդածում է նա։

Քանի որ ընտանիքը հաճախ է տեղափոխվել մի տեղից մյուսը, նա միշտ էլ «նորեկ» է եղել դպրոցում եւ ստիպված է եղել «ինքնահաստատվել»։ 8-րդ դասարանից դուրս է մնացել դպրոցից, տեղափոխվել ուղղիչ կայան, որտեղ կաշվե գոտիով էին կարգ ու կանոն հաստատում։ Բռնցքամարտի սիրահար ավագ եղբայր Նիշը մարզել է նրան, եւ որոշ ժամանակ անց Քըրքը դարձել է «Պասիֆիկ» տարածաշրջանի սիրողական կիսաթեթեւ քաշային կարգի բռնցքամարտի չեմպիոն։

Նա հավանաբար կդառնար պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ, եթե չհանդիպեր Թեդ Օֆլահերթիին, որը, բացի շենքում կրակարաններ տեղադրելուց, զբաղվում էր ավիասպորտով։ 1939 թ. աշնանը Քըրքորյանը ժամում 45 ցենտ էր վաստակում օգնելով նրան։ Երբեմն էլ նրա հետ գնում էր «Ալհամբրա» օդանավակայան, որտեղ Թեդը մարզվում էր։ Մի օր, որը որոշիչ է դառնում նրա համար, Քըրքը ցանկություն է հայտնում թռչել նրա հետ։

«Հարավային Կալիֆոռնիան վերեւից դիտելով, նա տեղն ու տեղը սիրահարվեց ինքնաթիռին եւ հաջորդ օրն իսկ ներկայացավ օդանավակայան՝ թռիչքային կուրսերին հետեւելու վճռականությամբ», - պատմում է Թեդը։

«Փող չունեմ, կրթություն էլ չունեմ։ Բայց մեծ ցանկություն ունեմ թռչել սովորելու։ Կարո՞ղ եք ինձ օգնել», - ասել է նա այժմյան «Էդուարդս ռազմական օդանավային բազայի» նախկին կառույցի սեփականատիրոջը, որն էլ ընդառաջել է երիտասարդին։

Ք. Քըրքորյանն իր գրասենյակում, աշխատանքի պահին։

Վեց ամիս անց նա կոմերցիոն օդաչուի վարորդական իրավունք է ստացել եւ աշխատել որպես մարզիչ-ուսուցիչ այդ ասպարեզում։ Բայց ուսուցչությունը սրտովը չի եղել։

«Լսեցի, որ Մեծ Բրիտանիայի արքայական օդուժը թռիչքներ է իրականացնում Մոնրեալից (Կանադա) Շոտլանդիա։ Դիմեցի եւ անմիջապես ընդունվեցի աշխատանքի։ Հավատալու չէր գալիս՝ յուրաքանչյուր թռիչքի համար վճարում էին 1000 ԱՄՆ դոլար», - վերհիշում է Քըրքը։ Օդերեւութաբանական դժվար պայմաններում աշխատելը շատերին վախեցնում էր ռիսկի դիմել։ Քըրքորյանը հեշտությամբ հանձնվողներից չէր։ Նա իր գործընկեր Վուլրիչի հետ համարձակորեն նետվում է գործի։ Վուլրիչը 6 ժամ 46 րոպեից է հաղթահարում տարածությունը, Քըրքը՝ 7 ժամից։ Նա դժգոհ է մնում երկրորդ տեղը զբաղեցնելուց։

Երկուսուկես տարվա ընթացքում 33 թռիչք է կատարում։ 1945 թ. մի ինքնաթիռ գնելով սկսում է կանոնավոր չվերթեր կազմակերպել դեպի խաղատների կենտրոն Լաս Վեգաս։ Առաջին անգամ Լաս Վեգաս այցելելով իր համար բացում է մի նոր էջ։ «Ինձ գրավեց այդ փոքրիկ քաղաքի աշխույժ կյանքը», ասել է նա հետագայում։

Մետաղի ջարդոններով զբաղվող ընկերոջ՝ Ջերի Ուիլյամսի հետ մի օր կազինոներից մեկում փողերը տանուլ տալուց հետո հուսահատ դուրս է գալիս փողոց։ Երկուսի մոտ ընդամենը 5 դոլար է լինում։ Ուիլյամսն առաջարկում է տալ գումարն առավոտյան նախաճաշի համար։ Քըրքորյանը 5 դոլարը «բանի տեղ չդնելով» վերադառնում է կազինո եւ... վաստակում 700 դոլար։ Մինչեւ 50-ական թվականները հայտնի խաղամոլ լինելուց հետո նա մեկընդմիշտ թողնում է կազինոներում խաղալը։

Բայց Լաս Վեգասում նա հանդիպում է իր երկրորդ կնոջը՝ նախկին պարուհի Ջին Մերի Հարդիին, որը նրան պարգեւում է երկու դուստր՝ Թրեյսի եւ Լինդա անուններով։ Նրանց անունների միաձուլումից էլ առաջանում է Քըրքորյանի անձնական ընկերության՝ «Թրեսինդա» կորպորացիայի անվանումը։(*)

Օդային ծառայությունները փաստորեն դառնում են նրա ֆինանսական բարգավաճ կարիերայի հիմքը։ Իր ծառայությունն ընդարձակելու նպատակով կես գնով գնում է Douglas C-54 տիպի մի ինքնաթիռ, որը վերանորոգելուց հետո, հարմար պահը որսալով, վերավաճառում է՝ 100 հազար դոլար շահելով։ Այստեղից սկսում է առուծախի իր ամբողջ կենսագրությունը։

«Ես ոչ մի բանի գերին չեմ դառնում», - ասել է նա մի ժամանակ։ Նրա կենսագիր Տորգերսոնի խոսքերով, նա կարողանում է կանխատեսել սպասվող շուկայական փոփոխությունները։

1960-ականների սկզբներին ամբողջ երկրով մեկ նա արդեն ինքնաթիռների եւ ձիերի ճանաչված առեւտրական է դառնում, բայց չի հանգստանում։ Հիմնում է «Տրանսինտերնեյշընլ էյրլայնզ» մեծ ավիաընկերությունը։ Նրան ճանաչող հայերը նյութապես օգնում են՝ գնելով նրա բաժնետոմսերը եւ հուսախաբ չեն լինում։ 1968-ին իր շահաբաժինն այդ ընկերության մեջ 104 մլն դոլարով նա վաճառում է «Տրանսամերիկա կորպորեյշընին» եւ վերադառնում իր նախկին հետաքրքրությունների կենտրոն՝ Լաս Վեգաս։ 960 հազարով գնելով «Ֆլամինգո» հյուրանոցը, վերականգնում է նրա անցյալի փայլն ու փառքը, նախ վարձով է տալիս եւ 4 մլն ապահովում, իսկ հետագայում վերավաճառում 5 մլն դոլարով։

Աշխարհի ամենամեծ հյուրանոցը՝ Քըրքորյանի «Ինտերնեշընլը»։

Ստացված գումարով նա ձեռնարկում է աշխարհի խոշորագույն հյուրանոցի՝ «Ինտերնեշընլի» կառուցումը։ Այդ ժամանակ քաղաքի շեն կառույցների մեծամասնությունը պատկանում էր Հովարդ Հյուզ անունով մենակյաց մի միլիարդատիրոջ, որը սկսում է խոչընդոտներ հարուցել նրա դեմ։ Բայց Քըրքորյանի վճռականությունը հաղթանակում է, եւ 1969 թ. հուլիսի 2-ին հյուրանոցի պաշտոնական բացմանը ներկա է լինում իր մտերիմներից հայտնի կինոդերասան՝ Քարի Գրանտը։

Հետեւում է տնտեսական ճգնաժամը։ Նա ստիպված վաճառում է իր երկու հյուրանոցները՝ «Ֆլամինգոն» եւ «Ինտերնեշընլը» շատ չնչին գումարներով։ Երեւույթը, սակայն, չի ընկճում Քըրքորյանին, որն այս անգամ հայացքն ուղղում է դեպի կինոաշխարհ եւ «Ուեստրն էյրլայնզ» օդանավային ընկերության մեջ ունեցած իր բաժնետոմսերի շահույթների հաշվին գնում է «Մետրո Գոլդուին Մայեր» (MGM) կորպորացիան եւ կարճ ժամանակամիջոցում բարձրացնում նրա եկամտաբերությունը։

Քչերին է հաջողվում հասկանալ նրա գործարքների «գաղտնիքները»։ Ոչ ոք, օրինակ, չի կարող գուշակել, թե ինչպես 1986-ին նա Թեդ Թեյլորին է վաճառում «ՄԳՄ» եւ «Յունայթիդ արտիստս» ստուդիաները, իսկ կարճ ժամանակ անց վերստին գնում դրանք 150 մլն դոլարի շահույթ ստանալով։

1990-ին դարձյալ դրամական նեղ դրությունն ստիպում է նրան վաճառել այդ կինոստուդիաներն իտալացի ֆինանսիստ Ջիանկառլո Պարետիին 1,3 մլրդ դոլարով։ Իր գրպանած 967 մլն դոլարով նա անմիջապես բաժնետոմսեր է գնում «Քրայսլեր» ավտոգործարանի կորպորացիայում, որտեղ շուտով դառնում է ամենամեծ բաժնետերը։

Աշխարհի ամենամեծ հյուրանոցը կառուցելու իր վաղեմի երազանքը հանգիստ չի տալիս նրան։ Երկու տարվա կառուցումից հետո, 1994 թ. Նոր տարվա նախաշեմին հանդիսավորապես բաց է անում հյուրանոցը, որն ունի 5000 սենյակ, մոտ 60 հազար քմ կազինո եւ 33 ակր տարածությամբ թեմատիկ այգի։ 1995-ին նրա եւ «Քրայսլերի» նախկին նախագահ Լի Այակոկայի ընկերության այդ ժամանակվա նախագահությանը ներկայացրած առաջարկը՝ 22,8 մլրդ դոլարով գնել ամբողջ ընկերությունը, ապշեցուցիչ տպավորություն է թողնում ավտոարդյունաբերության բնագավառի աշխատողների վրա։

Քըրք Քըրքորյանը 87 տարեկան է, բայց դեռ շատ ակտիվ է տնտեսական հարցերում եւ օր-օրի նոր գործարքներ է նախաձեռնում։ Եվ չնայած հասարակական վայրերում երեւալ չի սիրում եւ չի խառնվում իր մենեջերների գործերին՝ թողնելով, որ նրանք որոշումներ ընդունեն ինքնուրույն, բայց հետեւում է, որ վնաս չկրի։ Նա լավ դաս է սովորել գործարքներից՝ միշտ «մի դուռ բաց թողնել», որպեսզի հնարավոր լինի դրանով սկսել մի նոր նախաձեռնություն։

«Ֆինանսական առումով նա միշտ հաղթական է դուրս գալիս», ասում է «Մետրո Գոլդուին Մեյեր» ստուդիայի նախկին ղեկավարներից Պիտեր Բարթը։

«Նա ավելի շատ խելք ունի, քան ուրիշները», ավելացնում է «Բեյըր, Սթիրնզ եւ ընկերություն» ինվեստիցիոն ֆիրմայի նախագահ Ալան Գրինբերգը։

Այսպիսին է Ամերիկայում ապրող մեր խաղաղ հայրենակիցը, որն առատաձեռնորեն նվիրաբերություններ է անում Հայաստանին։ Նշանակում է՝ մտահոգվում է մեր ճակատագրով։

Քաջառողջություն եւ երկար կյանք նրան։

ՏԱԳՈՒՀԻ ՕՀԱՆՅԱՆ

Քըրքորյանը իր բարեկամ, նշանավոր դերասան, բազմիցս «ամենահայտնի տղամարդ» տիտղոսին արժանացած Քարի Գրանտի հետ։

(*) Քըրքորյանի «Լինսի» բարեգործական հիմնադրամի անունը նույնպես կազմված է 2 դուստրերի անունների մասնիկներից։

ԱՄՆ-ը կարող է թշնամիների վրա հարձակվել առանց նախազգուշացման

Կոնգրեսում հանդես գալով ազգին ուղղված ամենամյա ավանդական ուղերձով, նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ խոսել է գլխավորապես հակաահաբեկչական պայքարի մասին, որը, նրա խոսքերով, կունենա «հարձակողական բնույթ»:

Նախագահը մասնավորապես նշել է, որ ԱՄՆ-ը իրեն իրավունք է վերապահում պատերազմ սկսել ամեն պահի, եթե առկա լինի ազգին սպառնացող վտանգ: «Ամերիկան երբեք թույլտվություն չի խնդրի իր քաղաքացիների անվտանգությունն ապահովելու համար», հայտարարել է Բուշը, ակնարկելով Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի եւ Չինաստանի բացասական դիրքորոշումը հակաիրաքյան պատերազմի հարցում:

Նրա կարծիքով, Սադդամ Հուսեյնի տապալումից աշխարհն ավելի անվտանգ է դարձել: Այդուհանդերձ նախագահն ամերիկացիներին կոչ է արել չկորցնել զգոնությունը: Անցյալ տարվա համանման ուղերձում Բուշը խոսել էր Իրաքի զանգվածային բնաջնջման զենքի վտանգավորության մասին, հետագայում դրանով արդարացնելով հակաիրաքյան պատերազմի սանձազերծումը: Քանի որ մինչեւ օրս նման զենք չի հայտնաբերվել, երեկվա ելույթում նա լոկ նշել է, որ ամերիկացի փորձագետներն Իրաքում հայտնաբերել են զանգվածային բնաջնջման զենքի ստեղծման ծրագրեր եւ համապատասխան սարքավորումներ:

Իրաքի պատերազմի ազդեցությամբ Լիբիան հրաժարվեց նույն զենքի մշակումից: Այս կապակցությամբ Բուշն ընդգծել է, որ «դիվանագիտությունն արդյունավետ դարձնելու համար խոսքերը պետք է ամրապնդել գործով»: Նա սպառնացել է, որ ԱՄՆ-ը կդիմակայի այն երկրներին, որոնք պետական մակարդակով պաշտպանում են ահաբեկչությունը: «Ամերիկայի առաջնորդության եւ վճռականության շնորհիվ աշխարհը բարեփոխվում է», ավելացրել է Բուշը: Հակաահաբեկչական պայքարը շարունակվելու է, քանզի «գործն ավարտված չէ»:

Մյուս բոլոր թեմաներին նախագահն անդրադարձել է հպանցիկ: Նրա խոսքերը մեջբերելով, Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ ԱՄՆ տնտեսությունը ճգնաժամից լիովին դուրս բերելու ճանապարհին դեռ շատ անելիքներ կան: Բուշը հերթական անգամ դեմ է արտահայտվել միասեռական ամուսնություններին, դրանք համարելով արքաղծություն:

Նախագահը կոնգրեսականներին հորդորել է ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել առողջապահական ծրագրերին, ինչպես նաեւ պաշտպանել ներգաղթի օրենսդրությունը փոփոխելու իր ծրագիրը: Վերջինս պետք է դյուրացնի ժամանակավոր աշխատողների մուտքը ԱՄՆ, միաժամանակ օրինական կարգավիճակ տալով արդեն ամերիկյան տարածքում գտնվողներին:

Բլերին որպես պատերազմի հանցագործի դատելու հայց

Հաագայի դատարանը քննում է իրավաբանների միջազգային հանձնաժողովի հայցը, որով պահանջվում է Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերին դատել Իրաքում կատարած պատերազմական հանցագործությունների համար: Հայցի հեղինակները նշում են, որ բրիտանական զորքերն Իրաքում օգտագործել են արգելված կասետային ռումբեր եւ քանեցված ուրան պարունակող զենք:

Լոնդոնի «Ինդիփենդենտը» գրում է, որ դատախազ Լուիս Մորենո Օկամպոն պետք է որոշում ընդունի պաշտոնական քննություն սկսելու օրինականության վերաբերյալ: Այդ դեպքում հարցաքննության կենթարկվեն Մեծ Բրիտանիայի գլխավոր դատախազը եւ պաշտպանության նախարարը: Հաագայի դատարանն իրավասու է պատերազմական հանցագործությունների համար դատելու անհատներին եւ կառավարություններին: Մինչ օրս դատարանն ԱՄՆ կառավարության դեմ ուղղված որեւէ հայց չի քննել, քանզի այդ երկիրը չի ստորագրել սվյալ դատարանի ստեղծմանն առնչվող պայմանագիրը:

Անցյալ տարվա նոյեմբերին Հաագայի դատարան ներկայացված հայցի հեղինակ 8 իրավաբանները միջազգային իրավունքի մասնագետներ են: Նրանց խոսքերով, բրիտանական զորքերը կասետային ռումբեր են օգտագործել իրաքյան քաղաքներում, քաղաքացիական օբյեկտների դեմ, չափազանց մեծ ուժ գործադրել խաղաղ բնակչության նկատմամբ: Այս ամենի հետեւանքով եղել են բազմաթիվ զոհեր եւ վիրավորներ:

Դավոսի համաժողովը բացվեց առանց լատինամերիկյան պետությունների

Շվեյցարիայի Դավոս առողջավայրում երեկ բացվեց աշխարհի պետությունների 34-րդ տնտեսական համաժողովը: «Գործընկերություն հանուն անվտանգության եւ բարգավաճման»՝ սա է ներկա համաժողովի թեման, որը կտեւի 5 օր: Ֆրանսպրեսի տվյալներով, համաժողովին մասնակցում են 94 պետությունների 2100 ներկայացուցիչներ՝ քաղաքական ու տնտեսական գործիչներ: Ներկա են 30 երկրների պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարներ, ինչպես նաեւ նախարարներ, քաղաքագետներ, տնտեսագետներ, խոշոր ընկերությունների ներկայացուցիչներ: Նախատեսվում է անցկացնել 230 լիագումար նիստ եւ սեմինար:

Համաժողովում ավանդաբար գերակշռում են տնտեսական հարցերը: Այս տարի քննարկվում են նաեւ աշխարհի կայունության ապահովումը, «թեժ կետերին» առնչվող խնդիրներ: Վերջին 20 տարիների ընթացքում առաջին անգամ համաժողովին մասնակցում է Լիբիան, որը դեկտեմբերի 19-ին հրաժարվել էր զանգվածային բնաջնջման զենքի մշակման սեփական ծրագրից: Ներկա են Իրաքի ամերիկացի կառավարիչ Փոլ Բրեմերը եւ այդ երկրի ժամանակավոր կառավարման խորհրդի մի շարք անդամներ: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը եւս մասնակցում է համաժողովին: Լատինամերիկացի ղեկավարներից պետք է մասնակցեր միայն Արգենտինայի նախագահը, բայց ի վերջո նա եւս հրաժարվեց Դավոս մեկնելուց:

Դավոսի հանդիպումը պաշտոնապես հայտնի է Համաշխարհային տնտեսական համաժողով անունով: Դրա հիմնադիր Կլաուս Շվաբը մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ Սադդամ Հուսեյնի ձերբակալման եւ Լիբիայի դիրքորոշման փոփոխման շնորհիվ «աշխարհաքաղաքական ճակատում դրական նշաններ են հայտնվել»:

Հանդիպման գլխավոր իրադարձությունները կծավալվեն հունվարի 23-ին, երբ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության անդամ երկրները կփորձեն գտնել համաշխարհային առեւտրի ազատականացման բանակցությունները վերսկսելու ուղիներ: 2003 թ. սեպտեմբերին Կանկունում (Մեքսիկա) բանակցություններն ընդհատվել էին, չնայած գյուղատնտեսական հասկացումները կրճատելու ԱՄՆ-ի ջանքերին:

Համաժողովն այս տարի անցկացվում է անվտանգության խիստ միջոցառումների պայմաններում: Ֆրանսպրեսի տվյալներով, շվեյցարացի ոստիկաններին օգնելու նպատակով Դավոս են բերվել 4700 զինվորներ: Զարմանալին, սակայն, այն է, որ հանդիպման գլխավոր նպատակը զարգացած երկրների հետագա զարգացման ուղիների որոնումն է: Արդյունաբերապես զարգացած պետություններում առկա բնական գածր աճը եւ բնակչության ծերացումը սպառնում են հետագա տնտեսական աճին: Ուստի նախատեսվում է էապես բարձրացնել կենսաթոշակային տարիքը, դյուրացնել աշխատուժի ներհոսքը նոր զարգացող երկրներից կամ խոշոր ներդրումներ կատարել այդ երկրներում: Մասնավորապես Հոլանդիայի նախկին վարչապետ Վիմ Կոկի պատրաստած զեկուցագրում նշվում է, որ արեւմտաեվրոպական պետությունները ճիշտ կվարվեն, եթե ավելացնեն 55-ից բարձր տարիք ունեցող աշխատավորների թիվը: Հակառակ դեպքում եվրոպայի տնտեսական աճը կդանդաղի, իսկ, օրինակ, Իտալիայում 2030 թ. թոշակառուներն ավելի շատ կլինեն, քան աշխատողները:

Խաթամին, կառավարությունը պատրա՞ստ են հրաժարական տալու

«Ռոյթեր» գործակալությունը, վկայակոչելով Իրանի փոխնախագահ Մոհամմադ Ալի Աբթահիին, երեկ Թեհրանից հաղորդեց, որ նախագահ Մոհամմադ Խաթամին եւ նրա բարեփոխական կառավարությունը պատրաստ են հրաժարական տալու: Աբթահին ասել է, որ շատ նախարարներ եւ փոխնախագահներ (Իրանն ունի վեց փոխնախագահ- խմբ.) արդեն հրաժարականի դիմումներ են ներկայացրել: Հարցին, թե Խաթամին ե՞ւս պատրաստ է հրաժարականի, Աբթահին ասել է. «Ենթադրվում է, որ մենք բոլորս միասին ենք գնալու»:

Նախագահ Խաթամին այս օրերին Շվեյցարիայի Դավոս քաղաքում մասնակցում է համաշխարհային տնտեսական տարեկան համաժողովին:

Իրանում ներքաղաքական իրադրությունը լարվեց այն բանից հետո, երբ Պահապան խորհուրդը, որի 12 անդամներին նշանակում է կրոնապետը՝ երկրի փաստացի առաջնորդ Մոհամմադ Ալի Խամենեին, արգելեց մի քանի հարյուր բարեփոխական պատգամավորական թեկնածուների, ինչպես նաեւ ավելի քան 80 պատգամավորների մասնակցել փետրվարի 20-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին:

1979 թ. իսլամական հեղափոխությունից հետո առաջին անգամ 2000 թ. խորհրդարանական ընտրություններում, Իրանի պահպանողականները պարտություն կրեցին եւ կորցրին վերահսկողությունն օրենսդիր մարմնում:

Խաթամին եւ նրան աջակցող «Խորդադ 2» ճակատը, որի առաջնորդը նախագահի եղբայրն է, փորձում են Իրանում քաղաքական եւ տնտեսական բարեփոխումներ հաստատել, երկիրը դուրս բերել միջազգային շրջափակումից, ինչն արժանանում է կրոնական պահպանողական էլիտայի հակազդեցությանը: Վերջիններս հաճախ բարեփոխականներին մեղադրում են իսլամական հեղափոխության սկզբունքներն ականահարելու փորձերի մեջ:

Ներքաղաքական ճգնաժամը հաղթահարելու նպատակով օրերս տեղի ունեցավ կրոնապետ Խամենեի եւ նախագահ Խաթամիի հանդիպումը, որից հետո Պահապան խորհուրդը թույլատրեց բարեփոխական որոշ պատգամավորների եւ պատգամավորության թեկնածուների մասնակցությունը խորհրդարանական ընտրություններին:

Իրանի խորհրդարանն ունի 290 աթոռ, որից երկուսը տրվում է իրանահայությանը: Խորհրդարանի ընդունած ոչ մի օրենք չի կարող ուժ ստանալ, քանի դեռ չի արժանացել Պահապան խորհրդի հավանությանը:

Հ. Գ. Ուշ երեկոյան Խաթամին շվեյցարական հեռուստատեսությամբ հայտարարեց. «Ես մտադիր եմ շարունակել իմ աշխատանքը եւ ծառայել իմ ժողովրդին»:

Ռուսները, խմիչքը եւ մոնղոլական գենը

Ալկոհոլամոլությունից ազատվելու եւ խումարությունից միջոցներ փնտրող գիտնականները պնդում են, որ ծագումնաբանական կապ են գտել խմիչքի հանդեպ ռուսների ավանդական թուլության եւ մոնղոլական հորդաների Ռուսիա կատարած ներխուժման միջեւ: Գիտնականների գնահատմամբ, ռուսաստանցիների գրեթե կեսը ժառանգել է մոնղոլական գեներ, որոնց պատճառով եվրոպացիների մեծ մասի համեմատությամբ ռուսների արյան մեջ ներծծվում է ավելի շատ ալկոհոլ, որը նաեւ ավելի դանդաղ է տրոհվում:

Սա նշանակում է, որ ռուսաստանցիներն ավելի շատ են խմում, խումարությունն ավելի ծանր են տանում եւ ենթակա են ալկոհոլային կախման մեջ ընկնելու ավելի մեծ վտանգի, նկատի ունենալով օղու հանդեպ ռուսների սերը, երկրի ցրտաշունչ կլիման եւ հետխորհրդային սոցիալ-տնտեսական խնդրը:

Լոնդոնի «Թայմսին» տված հարցազրույցում ՌԴ առողջապահության նախարարության նարկոլոգիական ազգային հետազոտական կենտրոնի աշխատակից, դոկտոր Վլադիմիր Նուժնին հայտարարել է, որ տարբերությունները հսկայական են (հակազդման արագություն, հիշողություն, ծեծերի դող եւ այլն): «Մոսկվայում բնակվողների մոտ 50 տոկոսն ունի մոնղոլական գեն: Կարծում ենք, խնդիրը մասամբ բացատրվում է դրանով», ասել է Նուժնին:

Հետազոտության ընթացքում գիտնականները 12 ուսանող կամավորների վճարել են, որպեսզի մեկ ժամում խմեն 350 գրամ օղի: Ապա ուսանողները պատասխանել են հարցարանների հարցերին, համակարգչային խաղերում ավտոմեքենա վարել, արտաշնչել ալկոհոլի մակարդակը նշող սարքերի մեջ: Հաշվի է առնվել նույնիսկ աթոռից արագ վեր կենալու կարողությունը: Քնից եւ նախաճաշից հետո խումարի վիճակում ուսանողները ենթարկվել են այլ ստուգումների:

Պարզվել է, որ մոնղոլական գեներ ունեցող անձանց արյան մեջ 50 տոկոսով ավելի ալկոհոլ է ներծծվում, իսկ նյութափոխանակության ընթացքում այն ավելի դանդաղ է տրոհվում: «Նրանց հարբածության վիճակը միանգամայն ուրիշ է: Այրեսիվ կամ ընկճված լինելու հավանականությունը եւս մեծ է: Պարտադիր չէ, որ նրանք նման լինեն մոնղոլների, բայց նրանց օրգանիզմում ալկոհոլի տրոհումը կառավարող գենը մոնղոլական է», ասում է դոկտոր Նուժնին:

Մոնղոլական հորդաները 13-րդ դարում անցան Ասիայով, Ռուսաստանով եւ հասան Եվրոպա: Մոնղոլները մոտ 300 տարի իշխում էին Ռուսաստանում: Սլավոնների եւ էթնիկական մյուս խմբերի ներկայացուցիչների հետ խառնամուսնությունները տարածված երեւույթ էին: Գիտնականներին վաղուց հայտնի է, որ մոնղոլոիդների, մասնավորապես չինացիների, կորեացիների եւ ճապոնացիների օրգանիզմում ալկոհոլը տրոհող ֆերմենտը տարբերվում է սպիտակամորթ եվրոպացիների համապատասխան ֆերմենտից:

Դոկտոր Նուժնին այդ երեւույթը մասամբ բացատրում է բնական զարգացմամբ: Վաչկատուն մոնղոլներին ալկոհոլը ծանոթ էր միայն զամբիկի գերթթված կաթի տեսքով: Ուստի ժամանակի ընթացքում նրանց օրգանիզմում ի հայտ եկած ֆերմենտը տարբերվում է ավելի թունդ խմիչքների արտադրության վաղեմի ավանդույթ ունեցող նստակյաց եվրոպացիների համապատասխան ֆերմենտից: Ինչ վերաբերում է ռուսաստանցիներին, մեկ մարդու հաշվով տարեկան սպառվում է մոտ 15 լիտր մաքուր սպիրտ: Դա աշխարհում ամենաբարձր ցուցանիշներից մեկն է: Յուրաքանչյուր ռուսաստանցուց մեկն ալկոհոլամոլ է:

Մշակույթ

«Միայն ապրելը քիչ է ինձ համար»

Սիլվա Կապուտիկյանի տարեդարձը

Սիլվա Կապուտիկյանի ցանկությամբ եւ խնդրանքով իր ծննդյան 85-ամյակը եւ գրական-ստեղծագործական գործունեության 70-ամյակը նշվելու է 2004-ի գարնանը, թեեւ բանաստեղծուհին ծնվել է հունվարի 20-ին, իսկ առաջին բանաստեղծությունը տպագրվել է 1933 թ. փետրվարին: Սակայն այս օրերին բանաստեղծուհին բազմաթիվ շնորհավորանքներ է ստանում ամեն տեղից, այդ թվում նաեւ սփյուռքից: **«Ազգի»** խմբագրակազմի եւ հազարավոր ընթերցողների անունից շնորհավորելով Սիլվա Կապուտիկյանին, եւս մեկ անգամ հարցազրույցի նստեցինք բանաստեղծուհու հետ:

Մեկ օր առաջ տարբեր հեռուստաալիքներով ցուցադրվել էին հաղորդումներ, որոնց ժամանակ Սիլվա Կապուտիկյանն արտասանեց իր վերջին բանաստեղծություններից մեկը, որը գրել էր վերջերս: Բայց զարմանալին այն էր, որ եթեր գնաց բանաստեղծության մի քանի տող միայն: Հավանաբար ներքին գրաքննությունը վախեցրել էր եթերի պատասխանատուներին: Տիկին Սիլվան մեզ ներկայացրեց բանաստեղծությունն ամբողջությամբ:

Որ ապրեմ երկար

Շնորհակալ եմ ձեր լավ խոսքերից,
Բարեսիրտ, բարի ձեր մաղթանքներից.
Որ ապրեմ երկար, որ լինեմ առողջ,
Բախտս վայելեմ առք ու փառք,
Խուսափեմ ցրտից, հուզմունքից, վեճից
Ու սրտիս մոտիկ չընդունեմ ոչինչ...
Ես համաձայն եմ: Բայց բարեկամներ,
Ես ինչպե՞ս մնամ պաղ ու անտարբեր,
Ինչպե՞ս անցնեմ ու չտեսնելու տամ
Կիսաքաղց ծերին, մուրացող մանկան,
Տեսնեմ վտանգը ու՝ չտագնապեմ,
Տեսնեմ աղետը ու՝ չսարսափեմ,
Տեսնեմ կեղծիքը ու՝ չծառանամ,
Տեսնեմ սադրանքը ու՝ չզայրանամ,
Կտրեմ կյանքի հետ կապերս բոլոր,
Ինչ է թե ապրեմ ավելի երկար:
Զուր եք ինձ կարդում խրատ ու հորդոր,
Միայն ապրելը քիչ է ինձ համար...

Այս է ամբողջական բանաստեղծությունը, որը, չգիտես ինչու, վախեցրել է որոշ մարդկանց, նրանց մեջ նստած գրաքննիչին: Բայց եթե այս էլ չգրեր Սիլվա Կապուտիկյանը, ապա ինչպե՞ս պիտի իմաստավորեր իր կյանքի ճանապարհը, ինչպես պիտի համարձակություն ունենար բանաստեղծ, ազգի մտավորական, առավել եւս՝ Սիլվա Կապուտիկյան կոչվելու:

- Հինգ տարի առաջ, երբ տոնվում էր իմ ծննդյան 80-ամյակը եւ կառավարական հանձնաժողով էր կազմվել, այն ժամանակ համաձայնվեցի նշել ծննդյանս օրը, որովհետեւ այդ ժամանակ շատ հույսեր ունեի, շատ բանի էի հավատում, նոր սպասելիքների շրջան էր,- ասում է տիկին Սիլվան:- Բայց հիմա... Ես ավելի տրամադրված եմ, որ նշվի իմ գրական գործունեության 70-ամյակը: Դա գրողին ճշմարիտ գնահատականն է տալիս: Ճիշտ է, վերջերս՝ դեկտեմբերի 24-ին Խնկո-Ապոր անվան գրադարանում փոքր մասշտաբով, բայց լեցուն բովանդակությամբ մի երեկո եղավ: Դա համարյա իմ ցանկությունն էր:

«Պիոներ կանչ» թերթում 1933 թ. դեկտեմբերի 24-ին լույս է տեսնում ոգեւորությամբ գրված մի բանաստեղծություն Սիլվա Կապուտիկյան ստորագրությամբ, որը պատասխան էր Հովհաննես Թումանյանի «Հին օրհնություն» բանաստեղծությանը: Երիտասարդ աղջիկը, որը նոր էր մտնում գրական աշխարհ, չի համաձայնվում Թումանյանի այն խոսքին, թե «Ապրեք երեխեք, բայց մեզ պես չապրեք...»: Սիլվա Կապուտիկյանն այդ ժամանակ Թումանյանին, ինքն իրեն ու իր ընթերցողին փորձում է համոզել, որ երջանիկ են ապրում «երեխեքը»...

Եվ ահա, 70 տարուց ավելի ապրելով, նույն Սիլվա Կապուտիկյանը նույն Թումանյանի խոսքն է կրկնում փոքրիկների համար, թեեւ, իր իսկ խոստովանությամբ, իր անցած ճանապարհը փշերով ու տատասկներով լցված չի եղել խորհրդային կարգերի ժամանակ (խոսքն անձնական կյանքի մասին չէ): Բանաստեղծուհին համոզված է, որ խորհրդային իշխանության ժամանակ հայ ժողովրդի համար հոգեւոր զարգացման հիանալի հնարավորություններ կային: Պետք էր միայն դա խելամտորեն օգտագործել ու հարստանալ: Այդպես է ապրել ինքը՝ Սիլվա Կապուտիկյանը իր ժողովրդի համար անելով կարելին, երբեմն նաեւ կարելիից ավելին: Եվ նա բնավ չի սեւացնում Հայաստանի պատմության այս 70 տարին:

- Մենք այն ժամանակ հայրենասիրության գաղափարով ավելի էինք լցված, քան հիմա, որքան էլ դա պարադոքսալ է: Եվ եթե հայրենասիրության այդ հսկայական լիցքը մեզ կանգնեցրեց ու ամուր պահեց 1988-ին, երբ ողջ ժողովրդով ոտքի ելանք հանուն Հայաստանի ու Արցախի անկախության: Որքան էլ դաժան էին խորհրդային իշխանություններն իրենց գաղափարախոսությամբ, դաժան ճնշումներով, այնուամենայնիվ, ազգային մտածողության եւ հայրենասիրության հսկայական լիցքեր էին հավաքվում մեր մեջ:

Իսկ ահա, վերջին 10-15 տարում, բանաստեղծուհու կարծիքով, հայրենասիրության լիցքերն ահավոր պակասել են, մանավանդ լայն շրջանակներում:

- Կան, իհարկե, խանդավառ մտավորականներ, ովքեր կամքի ուժով, արյան ուժով պահում են իրենց հոգեկանությունը եւ աշխատում են հոգեւոր մթնոլորտ ստեղծել,- ասում է բանաստեղծուհին: Ինչ-որ չափով դա հաջողվում է, եւ դրա արդյունքն այն է, որ վերջին 10-15 տարիների ընթացքում մեր մշակույթը չի դադարել գործելուց: Թեեւ այս իմաստով շատ ավելին պետք էր սպասել:

Բանաստեղծուհուն առավել տագնապեցնում է հեռուստատեսային հաղորդումների այսօրվա վիճակը:

- Ճիշտ է, այս ամենը եղել է առանձին անձանց նախանձախնդրությամբ: Պետական հոգացությամբ գործող հեռուստատեսությունն, օրինակ, շատ ավելի ի վնաս մեր մշակույթի է գործել: Հեռուստատեսային հաղորդումները շատ ավելի քիչ են օգնել մեր ժողովրդին, մշակույթի մեր գործիչներին՝ հոգեւոր կյանքը շարունակելու համար: Հայրենիքը սոսկ գործարանը չէ: Միայն գործարան կառուցելով կամ, ինչպես ընդունված է ասել, աշխատատեղեր ստեղծելով, բանկեր հիմնելով, մանավանդ Համաշխարհային բանկից օգնություններ եւ վարկեր ստանալով, բարեր, խաղատներ, հյուրանոցներ բացելով հայրենիք չի կայանում: Հայրենիքը հողի վրա ամուր կանգնած այն հոգեւոր մթնոլորտն է, որի լիցքերը գալիս են դեռ գողթան երգիչներից, Խորենացուց, մեր միջնադարից, մի խոսքով՝ այն ամենից, ինչը դարերի ընթացքում ձեւավորել է հայ մարդուն: Այս երկուսի միասնությունն է հայրենիքը՝ անցկացված մարդու հոգու միջով:

Այսօր խառնաշփոթ վիճակ է, երբ ամեն ինչ մինչեւ վերջ ու ճշմարիտ չի ասված, երբ ամեն ինչ լիակատար ու ավարտուն չէ: Այս խառնաշփոթ վիճակը շատ ավելի տեսանելի է գրական դաշտում, երբ, ինչպես բանաստեղծուհին է ասում՝ «ամեն մի զոքանչից նեղված մեծահարուստ փեսա զոքանչի բանաստեղծություններն է տպում կամ բանաստեղծություններ ձոնում զոքանչին»:

Չնայած այս ամենին, Սիլվա Կապուտիկյանը հավատում է Հայաստանի հզորացմանը, ծաղկուն Հայաստանի ապագա գոյությանը, որովհետեւ «հայը միշտ էլ ձգտել է վեհին ու վեհագույնին»:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀԱՐԱՀՈՍԻՑ

Հայ մշակույթի օրեր՝ Սիրիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունվարի 26-ից փետրվարի 1-ը Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում (ՍԱՀ) կանցկացվեն հայ մշակույթի օրեր: Սիրիայի մշակույթի նախարար Մահմուդ Ալ-Սայեդի հրավերով, հունվարի 25-ի լույս 26-ի գիշերը ՍԱՀ կմեկնի ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Թամար Պողոսյանի գլխավորած պատվիրակությունը, որի կազմում ընդգրկված են մշակույթի անվանի գործիչներ Սոս Սարգսյանը, Շահեն Խաչատրյանը, Ալբերտ Մկրտչյանը, Նորայր Մեհրաբյանը, Արմեն Էլբակյանը, Էդուարդ Թադեւոսյանը եւ ուրիշներ:

Հայ մշակույթի օրերի ծրագրում ներառված են Հայաստանի պարարվեստի պետական «Բարեկամություն», Հայաստանի կամերային երգչախմբի «Հայֆոլկ» վոկալ անսամբլների, Կոմիտասի անվան լարային քառյակի ելույթները, Մարտիրոս Սարյանի եւ Սերգեյ Փարաջանովի աշխատանքների ցուցահանդեսները: Համերգները տեղի կունենան Դամասկոսում, Հալեպում, Լաթաքիայում եւ Քամիշլիում:

Հայկական պատվիրակությունը հանդիպումներ կունենա ՍԱՀ վարչապետի, մշակույթի նախարարի, գրողների միության նախագահի, Հալեպի նահանգապետի, հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ, կայցելի Ասադի անվան գրադարան, Դամասկոսի ազգային թանգարան, այլ տեսարժան վայրեր:

Երկու երկրների միջեւ մշակութային համագործակցության հետագա զարգացման նպատակով կանցկացվեն հայ-սիրիական բանակցություններ, կգումարվի աշխատանքային նիստ: Այցի արդյունքում կստորագրվի «ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի եւ ՍԱՀ մշակույթի նախարարությունների միջեւ 2004-2006թթ. մշակութային համագործակցության մասին» գործնական ծրագիրը: Ստորագրվելիք փաստաթղթի շրջանակներում նախատեսվում է 2005 թվականին Հայաստանում անցկացնել Սիրիայի մշակույթի օրեր: Համագործակցությունը կընդլայնվի եւ կամրապնդվի նաեւ թատերական ինստիտուտների եւ կոնսերվատորիաների միջեւ ուսանողների, դասախոսների փոխանակումներով:

Երկու երկրների փոխգործակցությունը կծավալվի պատմամշակութային ժառանգության եւ հնագույն ձեռագրերի, երաժշտության, կինոարվեստի ոլորտներում, երկուստեք կկազմակերպվեն գեղարվեստական ցուցահանդեսներ:

Դետրոյթի պոլսահայ միությունը՝ 40 տարեկան

Դետրոյթի Պոլսահայ մշակութային միությունը (ՊՄՄ), որը հիմնվել է 1964 թ. փետրվարի 14-ին մի խումբ ստամբուլահայերի կողմից, առաջիկա փետրվարին պատրաստվում է նշելու հիմնադրման 40-ամյակը, տեղեկացնում է Թուրքիայում հրատարակվող «Ակօս» քաղաքական-հասարակական շաբաթաթերթը:

ՊՄՄ-ն անցնող 40 տարվա ընթացքում ցույց է տվել արդյունավետ գործունեություն՝ կազմելով երաժշտական, թատերական, գրական, սոցիալական եւ երիտասարդական հանձնախմբեր: Հիշատակության արժանի են, ըստ թերթի, միության կազմակերպած համերգները «Արեգ» եւ «Լոռի» երգչախմբերի կատարմամբ, ինչպես նաեւ «Շանթ» թատերախմբի ելույթները, որոնք հիացրել են մի շարք հայաշատ քաղաքների հանդիսականներին:

Միության հանձնախմբերից մեկը բարերար Ալեք Մանուկյանի նախաձեռնությամբ 1969 թ. հիմնել է մի վարժարան, որի նորակառույց շենքը շահագործման է հանձնվել 1974-ին: 1969-91 թթ. միությունը հրատարակել է «Միութիւն» բովանդակալից հանդեսը, կազմակերպել հրատարակված գրքերի շնորհանդեսներ՝ վայելելով պարբերաբար ԹՄՄ-ի եւ ՀԲԸՄ-ի համագործակցությունը: ՊՄՄ-ի գործունեության կարեւոր մաս են կազմում սոցիալական օժանդակությունները ու նյութական հատկացումները ինչպես ՀԲԸՄ-ի Ալեք եւ Մարի Մանուկյան վարժարանին, Միչիգանի համալսարանների կրթական ֆոնդերին, այնպես էլ Պոլսի վարժարանների արժանավոր սաների կրթաթոշակի ֆոնդին:

Դետրոյթի ՊՄՄ-ն շարունակում է իր ազգանվեր գործունեությունը Ստեփան Գարուկյանի ատենապետությամբ: 40-ամյակի առթիվ ջերմ շնորհավորանքներ եւ սրտագին մաղթանքներ նրանց:

Հայկազյան համալսարանի երգչախմբի անդրանիկ համերգը

Բեյրութի հայկազյան համալսարանի երաժշտական նվագախումբն օրերս հանդես եկավ առաջին համերգով: Նվագախումբն ստեղծվել էր ընդամենը մի քանի ամիս առաջ, 2003-2004 թթ. ուսումնական տարվա սկզբին: Կազմում ընդգրկված են 9 շնորհալի ուսանողներ, որոնք օժտված են երաժշտական հրաշալի ձիրքով ու վարպետությամբ: Նրանք հանդիսատեսին հիացմունք են պատճառել Խաչատրյանի, Հարությունյանի, Շոպենի, Հայդնի եւ հանրահայտ այլ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների կատարմամբ: Հայկազյան համալսարանի անգլերենի պրոֆ. տկն Արթինյանը, որը նաեւ երաժիշտ է, հանդիսատեսին մեկ առ մեկ ներկայացրել է նվագախմբի անդամներին, որոնց վարպետությունը հղկվել է Բեյրութի կոնսերվատորիայում, միայն մեկն է դաշնամուրի մասնագիտությամբ սովորել Երեւանում: Համերգի ավարտին համալսարանի նախագահ Փոլ Հայդոստյանը ասել է. «Այս սքանչելի համերգն ունկնդրելիս մտածում էի, թե որքան գեղեցիկ է տեսնել, թե ինչպես են մեր ուսանողները հարստացնում համայնքի կյանքը: Հայկազյան համալսարանը շարունակում է նպաստել համայնքի կրթական եւ մշակութային կյանքի զարգացմանը, քաջալերել ուսանողների տեսական եւ գործնական ուսուցումը»:

Ռ. Պ.

Շնորհանդես

Սփյուռքահայ բանաստեղծ Անուշ Նազարյանի (Երուսաղեմ) նոր գրքի՝ «Երբ յանկարծ տեսնես իրեն...» շնորհանդեսը տեղի կունենա այսօր՝ հունվարի 22-ին, ժամը 16:00-ին, Թեքեյան կենտրոնում՝ կազմակերպությամբ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության եւ Գրողների միության: Ծրագրում՝ բացման խոսք՝ ԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրզախանյան եւ ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյան, բանախոս՝ Երեւանի պետհամալսարանի գրականության ամբիոնի վարիչ, գրականագետ Սամվել Մուրադյան, եւ ասմունք:

Հայտարարություն

Ս. թ. հունվարի 27-ին, ժամը 15-ին, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում կայանալու է Արգամ Այվազյանի Նախիջեւանի պատմաճարտարապետական, մշակութային արժեքներին նվիրված փաստավավերագրական, գիտահրապարակախոսական «Բռնված հայաշխարհ» տեսաֆիլմաշարի առաջին՝ «Խզված մեղեդի՝ Ջուղա» ֆիլմի ցուցադրություն-շնորհանդեսը: Մուտքն ազատ է:

Հակոբյանն անհավասար ելույթներ է ունենում

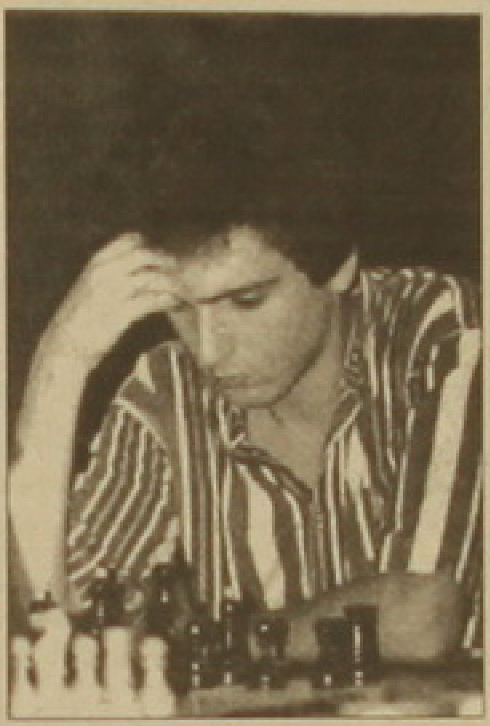

Վեյք Ան Զեեի շախմատի միջազգային մրցաշարի 9-րդ տուրում կենտրոնականն առաջատարների՝ Անանդի եւ Կրամնիկի մրցախաղն էր: Վերջինս մեծ ճիգեր է գործադրում կրճատելու միավորների տարբերությունն առաջատարից: Դրա համար Կրամնիկին անհրաժեշտ էր հաղթել մրցակցին: Սակայն սեւերով խաղացող Անանդին հաջողվեց չեզոքացնել մրցակցի բոլոր սպառնալիքները եւ պարտիան ավարտել իր համար ձեռնտու ոչ-ոքի արդյունքով: Անանդը 6,5 միավորով շարունակում է գլխավորել աղյուսակը: Մինչ մրցաշարի ավարտը նրան մնացել է մրցել Թոփալովի եւ աղյուսակի ստորին հորիզոնականներում գտնվող Սոկոլովի եւ Թիմանի հետ: Այնպես որ, Անանդը մեծ հնարավորություն ունի դառնալու մրցաշարի հաղթող: Ցավոք, անհավասար ելույթներ է ունենում Վլադիմիր Հակոբյանը: 9-րդ տուրում նա 3-րդ պարտությունը կրեց՝ երկարատեւ պայքարից հետո զիջելով Բոլոգանին: Հակոբյանը 4 միավորով Բոլոգանի հետ 9-10-րդ տեղերն է բաժանում: 2-3-րդ տեղերում են Մայքլ Ադամսն ու Պետեր Լեկոն, որոնք իրենց հաշվին գրանցել են 5,5-ական միավոր: Ադամսն անդրանիկ պարտությունը կրեց՝ զիջելով վան Վելիին, իսկ Լեկոն միավորը բաժանեց Սվիդլերի հետ: 5-ական միավորով հաջորդ տեղերում են բուլղարացի Վեսելին Թոփալովը, վան Վելին եւ Պյոտր Սվիդլերը: Թոփալովը ոչ-ոքի խաղաց Ժան Ժոնի հետ: Հերթական անակնկալը մատուցեց Յան Թիմանը, որն այս անգամ առավելության հասավ Եվգենի Բարեեւի հետ:

Ռոնալդոն հավանաբար տեղափոխվի «Չելսի»

Մադրիդի «Ռեալի» բրազիլացի հարձակվող Ռոնալդոն հայտարարել է, որ այս մրցաշրջանի ավարտից հետո պատրաստվում է տեղափոխվել «Չելսի»: Ակումբի նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսի հետ հանդիպման ժամանակ Ռոնալդոն հայտարարել է, որ իրեն Մադրիդը դուր չի գալիս, բացի այդ Ռոման Աբրամովիչն առաջարկել է երկու անգամ ավելի բարձր աշխատավարձ, քան ներկայում ստանում է «Ռեալում»:

Լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն, պատրաստվում է Անգլիա մեկնել նաեւ Ռոնալդոյի խաղընկերն ու հայրենակիցը՝ Ռոբերտո Կառլոսը: Սակայն վերջինս հերքել է լուրը: Նա հայտարարել է, որ «Չելսիի» ներկայացուցիչների հետ բանակցությունների մեջ չի մտել: Բացի այդ, մինչ այլ ակումբի հետ բանակցելը, Ռոբերտո Կառլոսը պետք է հանդիպի «Ռեալի» ղեկավարների՝ Պերեսի եւ Վալդանոյի հետ: Նշենք, որ Ռոբերտո Կառլոսի պայմանագրի ժամկետը «Ռեալի» հետ ավարտվում է 2005 թ.: Ակումբն առաջարկում է բրազիլացուն այն երկարաձգել մինչեւ 2007 թ.: Սակայն Ռոբերտո Կառլոսն այդ հարցին կանդրադառնա միայն մրցաշրջանի ավարտից հետո:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 22.01.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	568.35	562.70	574.00
EUR	1	եվրո	716.52	712.20	720.80
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.73	18.50	20.90

Աղասին սկսեց հաղթանակով

Թենիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հաջող մեկնարկեց Անդրե Աղասին: Բերդիչի հետ մրցախաղում Անդրեն առաջին խաղափուլում փաստորեն դիմադրության չհանդիպեց՝ հաղթելով խոշոր հաշվով (6-0): Հաջորդ երկու խաղափուլերում էլ Աղասու առավելությունն ակնհայտ էր (6-2, 6-4): Սարգիս Սարգսյանն ու Դավիթ Նալբանդյանը երկրորդ փուլի հանդիպումները կանցկացնեն այսօր: Սարգսի մրցակիցն է Ռեյդը, իսկ Դավիթը կհանդիպի Մայերի հետ: Հաջող հանդես եկավ Մարատ Սաֆինը՝ պարտության մատնելով Նիեմինենին (6-7, 4-6, 6-4, 4-6): Հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին նաեւ Շալկենը, Մարտինը, Էսկուդեն, Դենտը, Էնկվիստը, Բլեյքը, Պասյեննը, Կուերտենը: Կանանց մրցապայքարում երկրորդ փուլի արգելքը չհաջողվեց հաղթահարել Մագդալենա Մալեեւա-Բերբերյանին, որը պարտվեց Մանդուլայից: Պայքարը շարունակում են Կուզնեցովան, Դանիլիդուն, Մեդինան, Կապրոնը, Մորեսմոն, Էնենը, Դեւենպորտը, Զվոնարյովան, Գրենվիլը:

Քառյակը շարունակում է պայքարը

Մոսկվայում անցկացվող «Համագործակցության» գավաթի մրցաշարում երեկ կայացան քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները: Առաջինը մրցասպարեզ դուրս եկան բալթյան երկու երկրների՝ Լիտվայի եւ Էստոնիայի չեմպիոնները: Հաշիվը 26-րդ րոպեին բացեց «Ֆլորայի» ֆուտբոլիստ Ռոբան, սակայն մինչեւ ընդմիջում «Կաունասը» հաշվի մեջ առաջ անցավ, ընդ որում գոլերից մեկը սեփական դարպասը խփեց էստոնացիների պաշտպանը: Այնուամենայնիվ, «Ֆլորային» ի վերջո հաջողվեց խույս տալ պարտությունից: Խաղավարտից 4 րոպե առաջ Անդրեյ Սիդորենկովը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Հաղթողին որոշելու համար նշանակվեց 11 մ հարվածաշար: Այստեղ ավելի դիպուկ էին «Կաունասի» ֆուտբոլիստները, որոնք էլ հաղթելով 3-2 հաշվով, մտան կիսաեզրափակիչ:

Պայքարը կշարունակի նաեւ մրցաշարում արդյունավետ խաղով աչքի ընկնող Թբիլիսիի «Դինամոն»: Վրաց ֆուտբոլիստները քառորդ եզրափակիչում էլ աչքի ընկան գոլերի դիպուկությամբ: Առաջին 10 րոպեներին նրանք 2 անգամ գրավեցին Բելառուսի չեմպիոն «Գոմելի» դարպասը: Ճիշտ է, Ռուսովին հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը, սակայն մինչեւ խաղավարտ «Դինամոն» եւս երկու անգամ հասավ հաջողության: Հաղթելով 4-1 հաշվով, Թբիլիսիի «Դինամոն» մտավ կիսաեզրափակիչ: Այս փուլի մյուս երկու ուղեգրերի համար կայացած հանդիպումներում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները. «Դինամո» Կիեւ-«Շերիֆ»՝ 0-1, ԲԿՄԱ-«Սկոնտո»՝ 0–1 :

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ի լրումն 2003 թ. դեկտեմբերի 15-ից տրված հայտարարությունների եւ դրան հաջորդող համապատասխան երկու հայտարարություններին նոր բջջային միացումների տրամադրման վերաբերյալ, «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ հրավիրում է.

1. բոլոր ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց, ովքեր 2003 թ. դեկտեմբերի 16-ից մինչեւ հունվարի 16-ը, 2004 թ. ներկայացրել են դիմումներ բջջային պայմանագրային կապուղիներ (SIM քարտ) ձեռք բերելու համար, 2004 թ. հունվարի 26-ից սկսած դիմել «Արմենտել» ՀՁ-ի Երեւանի բաժանորդային սպասարկման բաժիններ (Վ. Սարգսյան 6 եւ Ազատություն 24/1) եւ շրջանների ԲՍ բաժիններ՝ պայմանագրային կապուղիներ ձեռք բերելու նպատակով:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը՝

- «Արմենտել» ՀՁ-ի կողմից տրված դիմումի կտրոնը
- Ֆիզիկական անձինք պետք է ներկայացնեն իրենց անձնագրերը
- Կազմակերպությունների ներկայացուցիչները պետք է ներկայացնեն ընկերության պետ. ռեգիստրի պատճենը, լիազորագիր եւ կնիք:

2. Այն ֆիզիկական անձինք, ովքեր <u>**նոյեմբերի 11-19-ը ներառյալ կանխավճարային բջջային քարտեր (Easy card)**</u> ձեռք բերելու համար հերթագրվել են «Արմենտելի» ՀՁ ՓԲԸ շրջանների ԲՍ բաժիններ՝

ՀՀ կենտրոնական շրջան (Էջմիածին)

1. Ք. Էջմիածին, Մաշտոցի 4
2. Ք. Արմավիր, Հանրապետության 30
3. Ք. Վեդի, Արարատյան 59
4. Ք. Արտաշատ, Օգոստոսի 23/97
5. Ք. Մասիս, Անկախության հրապարակ
6. Ք. Հրազդան, Զորավար Անդրանիկի 3
7. Ք. Աբովյան, Բարեկամության հրապարակ 2
8. Ք. Աշտարակ, Միսակյան 1

ՀՀ հյուսիս-արեւմտյան շրջան (Գյումրի)

1. Ք. Գյումրի, Տիգրան Մեծի 1
2. Ք. Արթիկ, Սվերդլովի 1
3. Ք. Անի, Հաղթանակի 1
4. Ք. Թալին, Խանջյան 4

ՀՀ Հյուսիսային շրջան (Վանաձոր)

1. Ք. Վանաձոր, Տ. Մեծի 18
2. Ք. Տաշիր, Ակադեմիկոս Ն. Ջահուկյան 22
3. Ք. Ստեփանավան, Միլիոնի 3
4. Ք. Սպիտակ, Շահումյան 5

ՀՀ հյուսիս-արեւելյան շրջան (Սեւան)

1. Ք. Սեւան, Նաիրյան 137
2. Ք. Դիլիջան, Մյասնիկյան 62
3. Ք. Իջեւան, Երեւանյան 2

Հարավային շրջան (Կապան)

1. Ք. Կապան, Թումանյան 1
2. Ք. Մեղրի, Օհանջանյան 5
3. Ք. Գորիս, Անկախության 19
4. Ք. Սիսիան, Սիսակյան 39
5. Ք. Վայք, Ջերմուկի խաչմերուկ 12

Հունվարի 26-ից սկսած այցելել «Արմենտելի» ՀՁ-ի մարզային բաժանորդների սպասարկման նույն բաժիններ, որտեղ նրանք բաժանորդագրվել են հետեւյալ սկզբունքով

Հունվարի 26-ին	1-150	համարի կտրոնները
Հունվարի 27-ին	151-300	համարի կտրոնները
Հունվարի 29-ին	301-450	համարի կտրոնները
Հունվարի 30-ին	451-600	համարի կտրոնները
Հունվարի 31-ին	601-750	համարի կտրոնները
Փետրվարի 2-ին	751-900	համարի կտրոնները
Փետրվարի 3-ին	901-1050	համարի կտրոնները
Փետրվարի 4-ին	1051-1200	համարի կտրոնները
Փետրվարի 5-ին	1201-1350	համարի կտրոնները
Փետրվարի 6-ին	1351-1500	համարի կտրոնները
Փետրվարի 7-ին	1501-1650	համարի կտրոնները
Փետրվարի 9-ին	1651-1800	համարի կտրոնները
Փետրվարի 10-ին	1801-1950	համարի կտրոնները
Փետրվարի 11-ին	1951-2100	համարի կտրոնները
Փետրվարի 12-ին	2101-2250	համարի կտրոնները
Փետրվարի 13-ին	2251-2400	համարի կտրոնները
Փետրվարի 14-ին	2401-2550	համարի կտրոնները
Փետրվարի 16-ին	2551-2700	համարի կտրոնները

Անհրաժեշտ է ներկայացնել

- «Արմենտել» ՀՁ-ի կողմից տրված դիմումի կտրոնը
- Անձնագիր

Հարգելի բաժանորդներ.

Այն բաժանորդները, որոնց տարածքում բացակայում է GSM ծածկույթը (Գավառ, Պտղնի, Ջերմուկ, Մարտունի, Վարդենիս, Չկալով, Օձուն, Ալավերդի, Այրում, Գառնի եւ Բագրատաշեն)՝ համաձայն «Արմենտել» ՀՁ-ի ընդարձակման պլանի, կհրավիրվեն հետագայում:

Տարածքային բաժանորդների սպասարկման բաժիններում 2700-ից բարձր գրանցման համար ունեցող, եւ Երեւանում 2250-ից բարձր գրանցման համար ունեցող նոյեմբերի 20-ից գրանցված բաժանորդներին «Արմենտելը» կհրավիրի լրացուցիչ իր հետագա հայտարարություններով:

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ

«ՍՓԻՐԻՏ» ՄԱՐՍԱԳՆԱՑ

Մարսի վրա հայտնաբերվել են աղի հետքեր

Ամերիկյան «Սփիրիտ» մարսագնացը երեկ առավոտյան երկիր է հաղորդել մարսաքարի տարալուծման տվյալներ, որոնք ստացվել էին երեքշաբթի-լույս չորեքշաբթի գիշերը: Տվյալները որոշ տարակուսանք են պատճառել օդատիեզերական հետազոտությունների վարչության՝ NASA-ի մասնագետներին:

Ինքնաշխատ ռոբոտն իր մեխանիկական «ձեռքն» օգտագործել է Մարսի մակերեւույթի տարբեր ապարների նմուշների հավաքման համար: Դա թույլ է տվել առաջին անգամ իրականացնել դրանց մանրակրկիտ տարալուծություն: Մասնավորապես հետազոտվել է բրգաձեւ մի քար, որը NASA-ում ստացել է Ադիրոնդակ անվանումը: Քարի բաղադրությունը պարզվել է մանրադիտակի եւ երկու սպեկտրաչափերի միջոցով:

«Սփիրիտը» ապարների մեջ հայտնաբերել է կրեմնիում, ծծումբ, քլոր, կալցիում, ցինկ, երկաթ եւ նիկել: Բացի դրանից, հայտնաբերվել են բյուրեղային աղի հետքեր: Նախագծի գիտական ղեկավար Սքիվ Սքվայրզը «Յու Էս Էյ թուդեյ» թերթի թղթակցին ասել է, որ այս ամենը վկայում է հիշյալ քարի հրաբխային ծագման մասին: Իսկ աղը մնացել է գոլորշիացած աղաջրից:

Մասնագետները փորձում են պարզել, թե որտեղից են հայտնվել հետազոտված ապարները՝ մարսագնացի վայրէջքի վայր դարձած Գուսեւի հրաբխի խառնարանի՞ց, թե՞ փոշեմրրիկների բերածն են:

«Սփիրիտը» հայտնաբերել է նաեւ ապարներ, որոնք նման են 1970-ական եւ 1990-ական թթ. ամերիկյան զոնդերի վայրէջքի վայրերում հայտնաբերվածներին:

11-ամյա աղջիկը ծնել է 3,8 կգ-անոց մանկիկ

Ուկրաինայի Խարկով քաղաքի դպրոցներից մեկի 6-րդ դասարանի մի աշակերտուհի մայր է դարձել, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը: 11-ամյա աղջնակը, որի անունը չի նշվում, ծնել է 3,8 կգ-անոց մանկիկ: Հաշվի առնելով պատահարի ոչ սովորական լինելը, «կեսարյան հատումը» կատարել է ակադեմիկոս Վալենտին Գրիշչենկոն: Մայրն արդեն հասցրել է տեսնել երեխային, մինչդեռ հայրը՝ 11-ամյա աղջնակի 22-ամյա հարեւանը, փախուստի մեջ է:

ՓՈՔՐ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ - 2004թ.

Համաշխարհային Բանկի Երեւանի գրասենյակ
Բաց Հասարակության Ինստիտուտի Հայաստանի գրասենյակ

Համաշխարհային Բանկի Երեւանի գրասենյակը Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի հետ համատեղ հայտնում է, որ Փոքր Դրամաշնորհների Ծրագրի շրջանակներում ընդունվում են հայտ/առաջարկներ: Դրամաշնորհները՝ 6,000-8,000 ԱՄՆ դոլար գումարի չափով մատչելի կլինեն մրցութային հիմունքով ոչ-կառավարական (հասարակական) եւ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին՝ առնվազն երկամյա գործունեության փորձառությամբ:

Այս տարվա Փոքր Դրամաշնորհների Ծրագիրը օժանդակում է այն ծրագրերին, որոնք միտված են սոցիալականապես մեկուսացված եւ խոցելի խմբերին հնարավորություն ընձեռելու քաղաքացիական նախաձեռնությունների մեջ ներգրավվելուն: Դրամաշնորհի ֆինանսավորմանը համապատասխան հայտերը պետք է՝

- խթանեն համագործակցությունը հիմնական դերակատարների հետ, ի աջակցություն զարգացման գործընթացի (հիմնական դերակատարները կարող են ներառել պետական կառույցները, քաղաքացիական հասարակության եւ դոնոր կազմակերպությունները, հիմնադրամները, եւ մասնավոր սեկտորը),
- սուր խնդիրների/մտահոգությունների արտահայտման հնարավորություն տան աղքատ եւ խոցելի բնակչությանը,
- հզորացնեն եւ խթանեն զարգացման ծրագրերի ազդեցությունը՝ պոտենցիալ ռիսկերի ճշգրտմամբ, նպատակային աջակցությամբ եւ հասանելիության ընդլայնմամբ, նաեւ համայնքային մակարդակում,
- նորարարական գաղափարներ եւ լուծումներ առաջարկեն զարգացման մարտահրավերներին տեղական մակարդակներում:

Ծրագրերը կարող են ներառել նաեւ խորհրդակցություններ եւ սեմինարներ, ծախսեր հրատարակումների կամ ձայնատեսողական նյութերի համար: Ծրագրի տեւողությունը չպետք է գերազանցի մեկ տարին՝ դրամաշնորհի տրամադրման ժամկետից:

Դրամաշնորհների ծրագիրը օժանդակություն չի տրամադրի գործառնական, հետազոտական, ակադեմիական կրթության ծրագրերին, ընթացիկ ինստիտուցիոնալ աջակցությանը, կրթաթոշակներին կամ անհատներին՝ ճանապարհորդության կամ ուսման համար: Խնդրում ենք ուշադրություն դարձնել, որ ՀԿ-երի վարչական ծախսերը չեն ֆինանսավորվելու ծրագրի շրջանակներում:

Հայտի ձեւերը կարող եք ձեռք բերել Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակից հետեւյալ հասցեով՝ Պուշկինի 1, բն. 2: Խնդրում ենք ներկայացնել հայտերը երկուական օրինակով՝ վերը նշված հասցեով: Հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է ս.թ. փետրվարի 20-ը:

SMALL GRANTS PROGRAM 2004

The World Bank Yerevan Office

Open Society Institute Assistance Foundation - Armenia

The World Bank Yerevan Office jointly with the Open Society Institute Assistance Foundation (OSIAF) - Armenia is pleased to invite application proposals under the Small Grants Program. The grants will be in the amount of $6,000-$8,000 and will be available to the local registered non-governmental non-profit organizations on a competitive basis with at least two years of experience.

The Small Grants Program supports programs related to civic engagement for the empowerment of marginalized and vulnerable groups. The activities should:

- enhance partnerships with key players in support of the development process (key players could include government agencies, civil society and donor organizations, foundations, and private sector);
- give voice to the concerns/critical issues of poor and marginalized populations;
- strengthen and leverage impact of development programs, identifying potential risks, targeting assistance, and expanding reach, also at the community level;
- bring innovative ideas and solutions to development challenges at local level.

Programs may also include workshops and seminars, costs for publications or audio-visual materials. The overall duration of the programs should be no longer than one year of the date the grant is awarded.

The Grants program will not provide support for operational projects; research programs; formal academic training programs; ongoing institutional support; scholarships; or for individuals applying for travel or studies. Please note that the administrative expenses of the NGOs cannot be included for financial assistance.

The application forms are available from the Open Society Institute Assistance Foundation Armenia office at the address 1 Pushkin, #2. You are kindly requested to submit two copies of the applications at the above address. The deadline for submissions is February 20, 2004.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իջեւանի քաղաքապետարանը հայտարարում է բնակելի եւ հասարակական կառուցապատման նպատակով երկարաժամկետ վարձակալությամբ հողամասերի հատկացման մրցույթ՝ համաձայն ներքոհիշյալ աղյուսակի:

Հ/հ	Օգտագործման նպատակ	Հասցեն	Մակերեսը՝ քմ
1	Հասարակական կառուցապատում	Անկախության փողոց	24.5
2	Հասարակական կառուցապատում	Անկախության փողոց	24.5
3	Բնակելի կառուցապատում	Մետաղագործների փողոց	400
4	Հասարակական կառուցապատում	ք. Իջեւան Սպիտակ լիճ	2000
5	Հասարակական կառուցապատում	Մետաղագործների փողոց	100
6	Այլ օգտագործում	Մայիսի 28-ի փ.	245
7	Հասարակական կառուցապատում	Գանինի փողոց	28

Մրցույթի մասնակցության հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2004 թ. փետրվարի 20-ը: Մրցույթը տեղի կունենա Իջեւանի քաղաքապետարանի շենքում՝ 2004 թ. փետրվարի 23-ը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 3-21-38:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ (ԳՀՀ)

Փոքր բիզնեսի վարկավորման ծրագիր

Գերմանահայկական հիմնադրամն ընդլայնում է փոքր բիզնեսի վարկավորման ծրագրի իրականացումը: Այս ծրագրի շրջանակներում երկարաժամկետ աշխատանքի համար Գերմանահայկական հիմնադրամը փնտրում է երիտասարդ աղջիկներ եւ տղաներ՝

վարկային մասնագետներ

պատրաստելու նպատակով:

Պահանջներ.

- տարիքային սահմանափակումը մինչեւ 30 տարեկան;
- բարձրագույն կրթության ավարտական վկայական (պարտադիր չէ տնտեսագիտական);
- հայերեն եւ ռուսերեն լեզուների լիարժեք իմացություն;
- վերլուծական դատողություն;
- պատասխանատվության բարձր զգացում եւ անկաշկանդ հաղորդակցվելու ունակություն:

Վարկային մասնագետների ընտրությունը իրականացվելու է մրցութային կարգով: Ուսուցումը իրականացվելու է ռուսերեն լեզվով:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ հարցաթերթիկները կարող եք ձեռք բերել հետեւյալ հասցեներով՝

ԳՀՀ ուս. կենտրոն ք.Երեւան, Բաղրամյան 2, բն. 6 (3-րդ հարկ)
ACBA Բանկ՝ ք.Երեւան, Բայրոնի 1, ք.Էջմիածին,Մաշտոցի փ. 30, ք.Արտաշատ, Շահումյան փ. 31, ք.Աշտարակ, Երեւանյան փ. 1, ք.Վանաձոր, Տիգրան Մեծի փ. 71, ք.Գյումրի, Շիրակացու փ. 18ա, ք.Եղեգնաձոր, Մոմիկի փ. 2, ք.Կապան, Արամ Մանուկյան փող.1ա, ք.Գավառ, Բոշնաղյան փ. 6, ք.Աբովյան, Օգոստոսի 23-ի փող, ք.Իջեւան, Երեւանյան փ. 1:

Հարցաթերթիկների ընդունումը կատարվում է մինչեւ 2004 թ. հունվարի 30-ը:

For Your Internal News of Armenia Log on to
www.azg.am
In Armenian, Russian, English and Turkish

PTP
E&E Regoinal Participant Training Program
Armenia West NIS Europe Russia
Caucasus Central Asian Republics
Performance Improvement - Technical Support - Participant Training - Grants - Partnerships

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կրթության զարգացման ակադեմիան (AED) ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) նախաձեռնությամբ եւ ֆինանսական աջակցությամբ իրականացնում է շինարարական մասնագիտություն ունեցող աշխատուժի մասնագիտական ունակությունների բարելավմանն ուղղված վերապատրաստման ծրագիր: Ծրագրի նպատակն է հարստացնել մասնակիցների գիտելիքներն ու հմտությունները, ինչը նրանց հնարավորություն կտա ձեռք բերել համապատասխան որակավորում՝ հետագայում Հայաստանում գործող միջազգային եւ տեղական շինարարական կազմակերպություններում աշխատելու համար:

Ծրագրին մասնակցելու համար հարկավոր է սույն թվականի հունվարի 19-ից մինչեւ 30-ը ներկայանալ Երեւանի «ՀՀ զբաղվածության ծառայություն» գործակալության տարածքային կենտրոններ եւ լրացնել դիմումաձեւ: Դիմումներն այնուհետեւ կներկայացվեն AED հայաստանյան գրասենյակ:

Մրցութային կարգով ընտրված անձինք կմասնակցեն 2-3 շաբաթյա վերապատրաստման դասընթացներին՝ հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- **ատաղձագործ**
- **գաջագործ-ծեփագործ**
- **էլեկտրիկ**
- **ներկարար-պաստառապատող**
- **սալիկապատող**
- **փականագործ-սանտեխնիկ**
- **մեխանիկ /օդափոխիչ եւ այլ տեխնիկա տեղադրող/**

Դասընթացները կանցկացնեն ԱՄՆ-ից ժամանած փորձագետները: Նախապատվություն կտրվի տվյալ մասնագիտությամբ աշխատանքային փորձ ունեցող, զբաղվածության տարածքային կենտրոններում հաշվառված՝ աշխատանք փնտրող անձանց:

Վերապատրաստումն ավարտած եւ քննությունն անցած մասնակիցները կստանան վճարովի փորձաշրջան անցնելու հնարավորություն Երեւանում կառուցվող ԱՄՆ-ի դեսպանատան համալիրում, որը հաջողությամբ ավարտելու դեպքում կստանան նաեւ աշխատանքի առաջարկ:

Տարածքային կենտրոնների հասցեներն են.

Կենտրոն-Զրաշատի 1, հեռ. 54 08 32
Էրեբունի-Խորենացու 213, հեռ. 57 46 80
Արաբկիր-Մամիկոնյանց 48, հեռ. 23 01 22
Մալաթիա-Սեբաստիա-Սեբաստիայի 32, հեռ. 77 64 60
Աջափնյակ-Աբելյան 10, հեռ. 39 09 03
Դավիթաշեն-Դավիթաշեն 3-րդ թաղամաս, հեռ. 36 80 18
Նոր Նորք-Նանսենի 8/2, հեռ. 63 44 50
Ավան-Իսահակյան թաղ., հեռ. 62 10 71
Քանաքեռ-Զեյթուն-Դավիթ Անհաղթի 23, հեռ. 24 10 62
Շենգավիթ-Հ. Հովսեփյան 3, հեռ. 42 20 10

AED
Academy for Educational Development

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 01. 2004 Գինը՝ 100 դրամ